

REFERAT |KRS| Oppvekststyret (2007-2011) d. 16-12-2008

Mødedato Tirsdag d. 16. december 2008 kl. 18:00

Mødested Rådhuset

Indholdsfortegnelse

Protokoll fra oppvekststyrets møte 11. november 2008.....	3
forslag til møteplan for oppvekststyret våren 2009.....	8
Etablering av internasjonalt senter - prinsippvedtak - fornyet behandling.....	11
Høring - forslag til endring i opplæringsloven og privatskoleloven.....	21
Handlingsplan for å redusere sykefraværet - barnehageetaten.....	37
Kommunale lånegarantier - private barnehager.....	42



Dato: 14. november 2008
Saksnr.: 200800222-53
Arkivkode E: 033
Saksbehandler: Kari Tønnesland

Saksgang
Oppvekststyret

Møtedato
16.12.2008

Protokoll fra oppvekststyrets møte 11. november 2008

Sammendrag:

Forslag til vedtak:

1. Oppvekststyret godkjenner protokollen fra møtet 11. november 2008

Marie Føreland
skoledirektør

Nina G. Reinhardt
barnehagedirektør

Trykte vedlegg:
Protokollen
Utrykte vedlegg:
Ingen

SKOLEETATEN

Undervisningssektoren



PROTOKOLL - Oppvekststyret

Dato: 11. november 2008
Sted: Rådhuset
Behandlede saker: 47/08-50/08
Møtets varighet: 18.00-21.10
Møteleder: Frigstad, Lillian (KRF)

Utvalgssekr: Kari E. Tønnesland

Til stede:

Lyngø, Leif Andreas (AP)
Dehghan, Maryam Zaklaki (AP)
Salomonsen, Joseph (FRP)
Fredheim, Helene Bjerke (FRP)
Aligas, Faisal Haji-a (H)
Kristiansen, Steinar (KRF)
Bekkenes, Astrid (V)

Forfall:

Saga, Espen (H)

Til stede fra administrasjonen:

Skoledirektør Marie Føreland, rådgiver Svein T. Kvernes og økonomisk rådgiver Ole Petter Ingvaldsen.
Barnehagedirektør Nina G. Reinhardt, rådgiver Gro Holte og økonomisk rådgiver Søren S. Lund

Dessuten møtte:

Stein Tore Sorthe og Marit Eik møtte til sak 48/08-” Revisjon av Kommuneplan for Kristiansand 2010-2020-Planprogram.

Arne Fjermeros, Utdanningsforbundet, Solfrid K. Trygslund, Utdanningsforbundet, Kirsti Sagen, Fagforbundet, Arne Bendik Rekve, Elevrepr. Oddemarka skole, Kristine Sandtveit, Elevrepr. Fiskå skole og Marit Sanner, Komfug

Utdelt i møtet:

- Forslag til temaer i oppvekststyremøter våren 2009.
- Invitasjon til juleavslutning.

Orientert om i møtet:

Skoledirektør Marie Føreland orienterte om:

- Studietur til London
- Tilsetting av rektorer på KVO og Grim skoler
- Nasjonale prøver blir offentliggjort 12.11. kl. 12.30
- Skoledirektøren ser på undervisningen og organiseringen i forhold til minoritetsspråklige elever.

- Skole – og barnehagedirektørens forslag til temaer i oppvekststyret vårhalvåret 2009 tas opp i neste møte 16.12.08.

Barnehagedirektør Nina G. Reinhardt orienterte om:

- Prosjektet ”språk 4” er avsluttet. Oppvekststyret vil bli orientert om resultatet.
- Oppvekststyret oppfordres til å møte mandag 17.11 på Fønix kl. 18.00 – SKUP.

Eventuelt:

- Leif A. Lyngø (Ap) støttet skoledirektørens studietur med enhetslederne til London –bra faglig innhold.
- Leif A. Lyngø (Ap) takket for et godt og konstruktiv møte.
- Steinar Kristiansen (KrF) ber administrasjonen legge fram/orientere om hvilke konsekvenser den nye Offentlighetsloven vil få i forhold til mer offentlighet. Loven skal virke fra 01.01.09.

**O-47/08 Protokoll fra oppvekststyremøte 28. oktober 2008
(ark. nr. E: 033, 200800222)**

Vedtak:

1. Oppvekststyret godkjenner protokollen fra møtet 28. oktober 2008.
(Enst)

**O-48/08 Revisjon av Kommuneplan for Kristiansand 2010-2020. Planprogram.
(ark. nr. E: 140, 200707361)**

Oppvekststyrets forslag til innstilling:

1. Oppvekststyret tar Rådmannens forslag til Revisjon av Kommuneplan for Kristiansand 2010-2020 til orientering.
(Enst)

Forslag.

Representantene fra KrF fremmet følgende alternative forslag til administrasjonens innstilling:

"Oppvekststyret tar Rådmannens forslag til Revisjon av Kommuneplan for Kristiansand 2010-2020 til orientering".

Votering:

KrF's alternative forslag til innstillingen enst. vedtatt.

**O-49/08 Rådmannens forslag til handlingsprogram 2009-2012, Skoleetatean
(ark. nr. E: 145, 200802593)**

Oppvekststyrets forslag til innstilling:

1. Oppvekststyret tar Rådmannens forslag til handlingsprogram 2009-2012, årsbudsjett 2009 for skoleetaten til orientering.
(Enst)

Forslag:

Representantene fra KrF fremmet følgende alternative forslag til administrasjonens innstilling:

"Oppvekststyret tar Rådmannens forslag til handlingsprogram 2009-2012, årsbudsjett 2009 for skoleetaten til orientering".

Votering.

KrF's alternative forslag til innstillingen enst. vedtatt.

**O-50/08 Rådmannens forslag til handlingsprogram 2009-2012, årsbudsjett 2009 for barnehageetaten
(ark. nr. E: 151 A10, 200814134)**

Oppvekststyrets forslag til innstilling:

1. Oppvekststyret tar Rådmannens forslag til handlingsprogram 2009-2012, årsbudsjett 2009 for barnehageetaten til orientering.
(Enst)
2. Felles barnehagebehovsplan og Strategisk kompetanseplan legges til grunn for utbygging og utvikling av barnehagesektoren i Kristiansand kommune.
(Enst)

Forslag:

Representantene fra KrF fremmet følgende alternative forslag til administrasjonens innstilling pkt 1:

"Oppvekststyret tar Rådmannens forslag til handlingsprogram 2009-2012, årsbudsjett 2009 for barnehageetaten til orientering".

Punktvis votering:

1. KrF's alterative forslag til pkt 1 i administrasjonens innstilling enst. vedtatt.
2. Administrasjonens pkt 2 enst. vedtatt.



Dato: 31.10.08
Saksnr.: 200805934-3
Arkivkode E: 033 &17
Saksbehandler: Kari Tønnesland

Saksgang
Oppvekststyret

Møtedato
16.12.2008

Forslag til møteplan for oppvekststyret våren 2009

Sammendrag:

Oppvekststyrets møteplan for våren 2009 gjennomføres etter følgende plan:

27. januar
24. februar
24. mars
28. april
26. mai
16. juni

Følgende er tatt hensyn til i forslaget til møteplanen:

- Møtefri vinterferie
- Prøvd å unngå møter i samme uke som bystyremøtene, unntak her er 16. juni.

Forslag til vedtak:

1. Oppvekststyret godkjenner møteplanen for vårhalvåret 2009

Marie Føreland
skoledirektør

Nina G. Reinhardt
barnehagedirektør

Trykte vedlegg:

Møteprogram for vårhalvåret 2009

Utrykte vedlegg:

Ingen

Forslag til møteprogram for vårhalvåret 2009.

Januar	uke 2	tirsdag 6. onsdag 7. onsdag 7.	Kommunalutvalg Formannskap Folkevalgtiden	kl. 09.00 kl. 09.00 kl. 17.00 – temamøte Bystyret
	uke 3	onsdag 14.	Bystyre	kl. 17.00
	uke 4	tirsdag 20. onsdag 21.	Kommunalutvalg Formannskap	kl. 09.00 kl. 09.00
	uke 5	tirsdag 27 onsdag 28.	Kommunalutvalg Formannskap	kl. 09.00 kl. 09.00
Februar	uke 6	tirsdag 3. onsdag 4.	Kommunalutvalg Formannskap	kl. 09.00 kl. 09.00
	uke 7	tirsdag 10. onsdag 11.	Kommunalutvalg Formannskap	kl. 09.00 kl. 09.00
	uke 8	onsdag 18.	Bystyre	kl. 17.00
	uke 9	tirsdag 24. onsdag 25.	Kommunalutvalg Formannskap	kl. 09.00 kl. 09.00
Mars	uke 10		Vinterferie	
	uke 11	tirsdag 10. onsdag 11.	Kommunalutvalg Formannskap	kl. 09.00 kl. 09.00
	uke 12	onsdag 18.	Bystyre	kl. 17.00
	uke 13	tirsdag 24. onsdag 25.	Kommunalutvalg Formannskap	kl. 09.00 kl. 09.00
	uke 14	tirsdag 31.	Kommunalutvalg	kl. 09.00
April		onsdag 1.	Formannskap	kl. 09.00
	uke 15		Påske	
	uke 16	onsdag 15.	Formannskap	kl. 09.00
	uke 17	onsdag 22.	Bystyre	kl. 17.00
	uke 18	tirsdag 28. onsdag 29.	Kommunalutvalg Formannskap	kl. 09.00 kl. 09.00
Mai	uke 19	tirsdag 5. onsdag 6.	Kommunalutvalg Formannskap	kl. 09.00 kl. 09.00
	uke 20	onsdag 13.	Bystyre	kl. 17.00
	uke 21	tirsdag 19. onsdag 20.	Kommunalutvalg Formannskap	kl. 09.00 kl. 09.00

	uke 22	tirsdag 26. onsdag 27.	Kommunalutvalg Formannskap	kl. 09.00 kl. 09.00
Juni	uke 23	onsdag 3.	Bystyre	kl. 17.00
	uke 24	tirsdag 9. onsdag 10.	Kommunalutvalg Formannskap	kl. 09.00 kl. 09.00
	uke 25.	tirsdag 16.	Kommunalutvalg	kl. 09.00
		onsdag 17.	Bystyre	kl. 17.00



Dato: 01.12.2008
Saksnr.: 200811939-6
Arkivkode E: 070 D10 &80
Saksbehandler: Stein Tore Sørthe

Saksgang

Helse- og sosialstyret
Kulturstyret
Oppvekststyret
Bystyret

Møtedato

09.12.2008
10.12.2008
16.12.2008
14.01.2009

Etablering av internasjonalt senter - prinsippvedtak - fornyet behandling

Sammendrag:

Bystyret utsatte denne saken i møte 19.11.2008. Saken fremmes nå til fornyet behandling etter at innvandrerrådet har avgitt uttalelse til saken.

Bystyret vedtok følgende i møte 6.12.2006:

1. Bystyret slutter seg til prinsippene vedrørende etableringen av Internasjonalt hus med unntak av lokalisering.
2. Eventuelle økonomiske konsekvenser må tas opp i Handlingsplanarbeidet 2008-2011.
3. Det igangsettes utarbeidelse av hovedprosjektet.

En administrativ prosjektgruppe med kulturdirektøren som leder har arbeidet med saken i 2007 og 2008. Gruppen har bestått av representanter fra kultur, skole, helse og sosial, rådmannens stab, fylkeskommunen og innvandrerrådet.

Forutsetningen for et internasjonalt senter i Kristiansand må være at senteret blir noe langt mer enn en kulturell møteplass. Innholdet betegnes derfor som et *Ressurssenter for flerkulturell synliggjøring, kompetansebygging og integrering*. Prosjektgruppen har kommet til at en slik institusjon må utvikles over tid gjennom samarbeid med aktuelle samarbeidspartnere og i dialog med potensielle interessenter.

Senteret bør inngå i et felleskap med annen beslektet virksomhet for å virke mest mulig integrerende. Den nye kommunale internasjonale skolen er i denne sammenhengen en vel så interessant partner som Arkivet/Samsen og "Filmens hus". Det finnes muligheter for å starte opp virksomheten i tilstøtende lokaler på Lund, og den videre utviklingen kan med fordel samkjøres med behovet for relokalisering av den internasjonale skolen, for eksempel i Kvadraturen. Ulempen er selvfølgelig at heller ikke dette alternativet er helt i tråd med brukernes preferanser med hensyn til beliggenhet. Alt i alt har likevel prosjektgruppen kommet til at det er dette alternativet som anbefales.

Situasjonen som oppstod da Havnekvartalet ikke lenger var aktuell, førte til at spørsmålet om lokalisering har dominert prosjektgruppas arbeid. Det er derfor ikke gjennomført inngående studier av alternative organisasjonsformer, men prosjektgruppen ser ikke at det er spesielle svakheter ved aksjeselskapsmodellen. Det anbefales at etableringen ikke gjøres avhengig av et betydelig inntjeningskrav i løpet av kort tid, men at offentlig driftstilskudd sørger for basisfunksjonene, og at det er aktivitetsnivået som gjøres avhengig av prosjektilskudd fra andre, leieinntekter, salg av tjenester m.m. Selv med en oppstart i det små, hvor aktivitet og

identitet utvikles gradvis over tid, bør det forventes et behov for driftstilskudd fra eierne på minimum 1 million kroner per år.

Spørsmålet om etablering av internasjonalt senter trenger en avklaring. Flere uforutsette hindre har forårsaket at saken har tatt lang tid. Rådmannen er enig med prosjektgruppa i vektleggingen av de potensielle synergieffektene i forhold til den internasjonale skolen, og ser det som mulig å gjennomføre etableringsfasen innenfor eksisterende budsjetterammer. Det anses også som sannsynlig at det kan oppnås økonomiske bidrag fra Cultiva, fylkeskommunen og det statlige Integrerings- og mangfoldsdirektoratet.

Alternativet er å stille saken i bero. Kommunens økonomiske situasjon gjør det vanskelige å finne tilstrekkelige ressurser til å realisere nye tiltak og tjenestetilbud i kommende handlingsprogramperiode. Det kan stilles spørsmål ved om et eget senter er det tiltaket som over tid vil gi best resultat med tanke på integrering, utvikling og synliggjøring av etniske minoriteters ressurser og kompetanse. Rådmannen fremmer på bakgrunn av dette to alternative forslag til vedtak. Innvandrerrådet har fremmet et tredje forslag til vedtak som følger vedlagt. Forslaget fra innvandrerrådet er gitt en kort kommentar sist i saksutredningen. Rådmannen har konkludert med at den opprinnelige innstillingen opprettholdes.

Forslag til vedtak – alternativ 1:

1. Det igangsettes et to-årig prosjekt med base i tilknytning til KVO og Internasjonal skole på Lund. Prosjektet har som formål å etablere et internasjonalt senter i Kristiansand, og skal avklare innhold, organisasjons- og finansieringsmodell, samt interessegruppens behov og involvering.
2. Prosjektledelse i etableringsfasen dekkes innenfor eksisterende budsjetterammer.
3. Det søkes om økonomisk bidrag fra Vest-Agder fylkeskommune, Cultiva og Integrerings- og mangfoldsdirektoratet.
4. Behov for kommunalt driftstilskudd til et internasjonalt senter organisert som IKS eller AS, vurderes etter prosjektperioden på to år.

Forslag til vedtak – alternativ 2:

1. Det arbeides ikke videre med etablering av et internasjonalt senter som en egen selvstendig institusjon.
2. Kristiansand kommune skal bidra aktivt til at funksjonene som var tiltenkt senteret ivaretas og videreutvikles innenfor egen organisasjon og gjennom eksterne samarbeidsprosjekter.
3. Alle kommunale enheter skal prioritere utvikling av den flerkulturelle dimensjonen innenfor ordinær tjenesteyting og i eksisterende prosjekter, aktiviteter og virksomheter.

Solveig Løhaugen
fungerende rådmann

Dagny Anker Gevelt
kulturdirektør

Trykte vedlegg: Vedtak i innvandrerrådet, utsendt i bystyrets møte 19.11.2008
Utrykte vedlegg: Forprosjekt Internasjonalt Hus, mai 2006

Bakgrunn for saken

I forbindelse med utarbeidelse av planen *"Internasjonalt mangfold"* ble det høsten 2004 arrangert et flerkulturelt idémøte i regi av Helse- og sosialsektoren. På dette møtet, og ved senere anledninger er det kommet signaler fra innvandrerbefolkningen om ønske og behov for et sted som kan være arena for flerkulturelle møter i begrepets videste forstand. Et slikt internasjonalt senter tenkes som arena for samarbeid mellom minoritetsmiljøer og etnisk norske, formidle kulturforståelse, brobygging, utveksling av kulturuttrykk og internasjonal forståelse i lokal målestokk.

Også Vest-Agder fylkeskommune anbefaler i sin fylkesplan at *"... i Kristiansand bør det være et mål å etablere et flerkulturelt senter."*

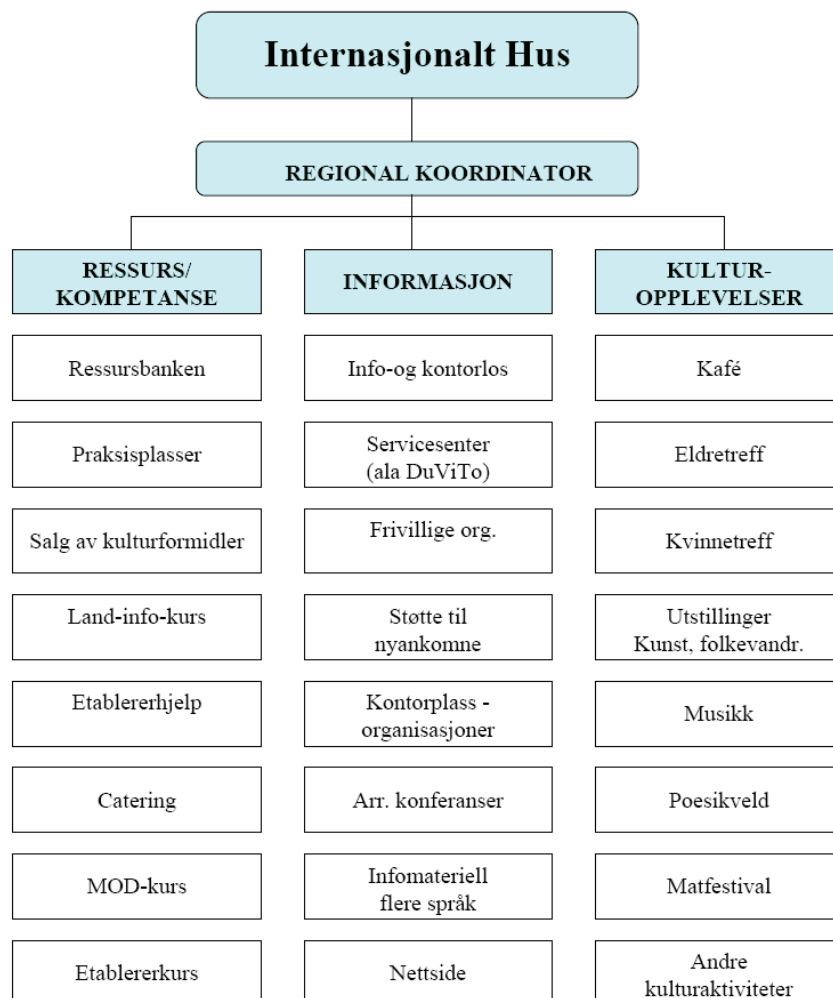
I budsjettmøte desember 2004 fattet bystyret følgende vedtak:

"Bystyret ber om at initiativ fra ulike innvandrergrupperinger om etableringen av en internasjonal kultursenterfunksjon følges opp og at det eventuelt fremmes en egen sak."

Helse- og sosialdirektøren fikk ansvaret for prosjektet. Det ble gitt kr 100 000 i støtte fra Cultiva og kr 50 000 i støtte fra fylkeskommunen til å gjennomføre et forprosjekt som skulle utrede muligheten for å realisere et internasjonalt hus i Kristiansand, og vurdere behov, organisering, innhold og finansiering. Rapporten fra forprosjektet var klar i mai 2006, og gir en utførlig beskrivelse av behov og muligheter. Denne figuren i rapporten viser potensialet for innhold og funksjoner:

Målgruppe: Etniske minoriteter på Sørlandet

Målsetning: Integrering og synliggjøring av ressurser og kompetanse.



Rådmannen la rapporten fram for bystyret i møte 6.12.2006, og bystyret vedtok da følgende:

1. Bystyret slutter seg til prinsippene vedrørende etableringen av Internasjonalt hus med unntak av lokalisering.
2. Eventuelle økonomiske konsekvenser må tas opp i Handlingsplanarbeidet 2008-2011.
3. Det igangsettes utarbeidelse av hovedprosjektet.

Spørsmålet om lokalisering var sentral i debatten, og bystyret sluttet seg altså ikke til rådmannens forslag om å se etableringen av et internasjonalt senter i sammenheng med Stiftelsen Arkivets planer om nybygg i Vesterveien/Mølle vannsveien, men ønsket en mer sentral plassering. Den videre planleggingen konsentrerte seg derfor om å realisere senteret som en integrert del av Havnekvartalet.

Ansvar for saken ble i 2007 overført til Kultursektoren og det ble opprettet en administrativ prosjektgruppe med kulturdirektøren som leder. Gruppen har bestått av representanter fra kultur, skole, helse og sosial, rådmannens stab, fylkeskommunen og innvandrerrådet. Kulturstyret ble orientert om status i dette arbeidet i sak 47/07, 19.6.2007.

Da eierne av Havnekvartalet og kommunen ikke kom til enighet om betingelsene for et samarbeid, startet prosjektgruppen høsten 2007 arbeidet med å finne en alternativ lokalisering. Arbeidet har ikke hatt karakter av å være et "hovedprosjekt", men primært hatt fokus på å avklare nærmere enkelte sider ved forprosjektet, særlig lokalisering, men også spørsmål knyttet til organisering, finansiering og framdrift.

Ressurssenter for flerkulturell synliggjøring, kompetansebygging og integrering

Det finnes allerede mange "internasjonale hus" i Kristiansand:

- Arkivet på Vesterveien huser et voksende internasjonalt miljø.
- Samsen kulturhus er en viktig flerkulturell arena.
- Folkebiblioteket er et flerspråklig informasjonssenter.
- Kristiansand Voksenopplæringssenter (KVO) på Lund er ikke bare en sentral utdanningsinstitusjon for flyktninger og innvandrere, men også en flerkulturell møteplass av stor betydning.
- KIA Agder (Kristent interkulturelt arbeid) har på relativt kort tid etablert seg med et høyt aktivitetsnivå i Dronningensgt. 36.
- Andre samfunnsinstitusjoner i byen har også et klart internasjonalt preg, blant annet Den katolske kirken, Universitetet og Kunnskapsparken.
- I tillegg er det stadig flere større bedrifter som trekker til seg utenlandske arbeidstakere.

På flere av områdene som er beskrevet i forprosjektet, er det bare de siste par årene tatt viktige initiativ i Kristiansand.

- Kristiansand Turnforening har i 2006 og 2008 arrangert meget vellykkede Kulturkarneval.
- Kommunen har etablert en internasjonal skole.
- Næringsforeningen i byen tilbyr nå sine medlemsbedrifter bistand til integrering av utenlandske arbeidstakere.
- NHO Agder administrerer det nye kvalifiseringsprosjektet Global Future som er rettet mot innvandrere med høyere utdanning.
- Masterkandidater med tilknytning til Sørlandet og bakgrunn fra land utenfor EØS-området tilbys verdifull arbeidserfaring gjennom trainee-ordningen Trainee Sør.
- Utdannings- og forskningsinstitusjonene har i større grad satt fokus på migrasjon og etnisitet.

Dette er eksempler på tiltak som kan relateres til virksomhetsområdet for et internasjonalt hus eller senter, og som skaper nye interessante konstellasjoner som kan utnyttes i en flerkulturell by. Det finnes flere muligheter med hensyn til hovedfunksjon og kjernevirksomhet for et framtidig internasjonalt senter i Kristiansand. Forutsetningen må være at senteret blir noe langt mer enn en kulturell møteplass.

De andre større byene i Norge har lignende institusjoner, men det er ikke registrert noen åpenbare suksesshistorier som det er ønskelig å kopiere. Prosjektgruppa har derfor kommet til den konklusjonen at en slik institusjon må utvikles over tid med utgangspunkt i Kristiansandsregionens flerkulturelle landskap, gjennom samarbeid med en rekke aktuelle samarbeidspartnere og i tett dialog med potensielle interessenter og deres organisasjoner. I den forbindelse må brukernes innflytelse gis en formell organisering. Samtidig vil det også være andre interessegrupper eller instanser som kan ha bidrag og innspill i prosessen, blant annet forsknings- og utdanningsinstitusjonene.

Lokalisering

Internasjonalt senter var ett av tre "kommunale bidrag" i Havnekvartal-prosjektet. De to andre var rytmisk scene og cinematek. Umiddelbart etter at planene for Havnekvartalet ble skrinlagt, ble det foretatt en nærmere vurdering av hvorvidt Folkets Hus, Arbeideren kunne være et egnet sted for samlokalisering av disse tre funksjonene. Konklusjonen ble at ombyggingskostnadene ville bli altfor høye for å tilpasse bygget til rytmisk scene og cinematek. Et internasjonalt senter kunne uten større problemer innpasses i deler av bygget, men det ble vurdert som uaktuelt for kommunen å kjøpe bygget når det egnet seg dårlig for de andre funksjonene.

Prosjektgruppa foretrakk våren 2007 en innpassing av internasjonalt senter i Havnekvartalet framfor å satse på nybygg ved Arkivet. Vinteren 2008 ble status for nybygg drøftet på nytt med ledelsen av Arkivet. Dette vil være en løsning som ligger forholdsvis langt fram i tid og de økonomiske konsekvensene er ikke tilstrekkelig utredet. Det synes også som det er visse nyanser i visjonene for innhold og profil for et eventuelt felles nybygg. En lokalisering i tilknytning til Arkivet og Samsen var rådmannens innstilling i 2006, og prosjektgruppa ser fortsatt dette som en god løsning på flere områder.

Kommunens eiendomsavdeling fikk våren 2008 i oppdrag å undersøke mulighetene i det private utleiemarkedet. Det finnes for tiden ledige lokaler i Kvadraturen som kan ivareta den planlagte senterfunksjonen på en tilfredsstillende måte, men leiekostnadene vil langt overstige de foreløpige budsjettanslagene for senteret. Et konkret tilbud var på kr 645 000 i husleie per år for et tidligere butikklokale i Kristian IVs gate. Kulturdirektørens faglige innvending mot et enkeltstående hus i Kvadraturen er at dette vil virke kulturelt segregerende framfor integrerende. I hele denne prosessen har det vært et siktemål at senteret skal utvikles i interaksjon med omkringliggende miljøer, og aller helst inngå i sambruk av eksisterende arenaer.

Som en midlertidig løsning vil gamle Aladdin kino i løpet av høsten 2008 tas i bruk som cinematek og filmsenter. Det har vært vurdert om bygget også kan huse internasjonalt senter i en oppstartsfase. Beliggenheten er god, men koblingen til filmmiljøene virker noe kunstig, og prosjektgruppa tviler på om det blir mulig å profilere den ønskelige identiteten i et slikt samboerskap, særlig med tanke på at dette vil være en midlertidig løsning.

Det er snart gått fire år siden tankene om et internasjonalt hus eller senter kom på dagsorden, men ulike forhold og vedtak har som nevnt forpurret de opprinnelige framdriftsplanene. I mellomtiden har nye, beslektede tiltak blitt realisert. Kristiansand kommune har startet en internasjonal skole i lokaler i tilknytning til Kristiansand Voksenopplærings-senter (KVO) og Mottaksskolen på Lund. Den internasjonale skolen har vist seg å være en suksess og allerede etter ett års drift er det behov for å utvide lokalene.

Prosjektgruppa ønsker å holde fast på filosofien om at et internasjonalt senter ikke bør være en isolert satellitt, men inngå i et felleskap med annen beslektet virksomhet for å virke mest mulig integrerende. Den internasjonale skolen er i denne sammenhengen en vel så interessant partner som Arkivet/Samsen (langt fram) og "Filmens hus" (midlertidig i Aladdin). Det finnes muligheter for å starte opp virksomheten i tilstøtende lokaler i Kongsgård

allé/Odins gate, og den videre utviklingen kan med fordel samkjøres med behovet for relokalisering av den internasjonale skolen, for eksempel i Kvadraturen.

En slik løsning kan realiseres i overskuelig framtid og det gir gode muligheter for fleksibel arealdisponering i samsvar med egen økonomi. Ulempen er selvfølgelig at heller ikke dette alternativet er helt i tråd med brukernes preferanser med hensyn til beliggenhet. Alt i alt har likevel prosjektgruppa kommet til at det er dette alternativet som anbefales.

Organisering

Blant annet for å tydeliggjøre det regionale nedslagsfeltet er det sterkt ønskelig at Vest-Agder fylkeskommune involveres i etableringen og driften av senteret. Det må ligge til rette for en offentlig styring av virksomheten, men muligheten for at også andre aktører kan involveres, bør ikke utelukkes. Erfaringene fra andre storbyer er blant annet at det underveis har vært behov for å foreta betydelige organisatoriske endringer. Dessuten kan salg av tjenester på sikt komme til å utgjøre en betydelig inntektskilde.

Styringsgruppa for forprosjektet anbefalte at senteret ble organisert som et aksjeselskap med kommunen og fylkeskommunen som eiere, men det ble i bystyresaken forutsatt at alternativer til organisasjonsform skulle utredes ytterligere i det videre arbeidet. På grunn av den nye situasjonen som oppstod da Havnekvartalet ikke lenger var aktuell, har spørsmålet om lokalisering dominert prosjektgruppas arbeid. Det er derfor ikke gjennomført inngående studier av alternative organisasjonsformer, men prosjektgruppa ser ikke at det er spesielle svakheter ved aksjeselskapsmodellen. For at det ikke skal gå for lang tid før arbeidet kan komme i gang, foreslås det at en midlertidig prosjektleder engasjeres så snart det er ressurser tilgjengelig. Vedkommende vil få i oppgave å etablere senteret i henhold til bystyrets vedtak. Så snart endelig selskapsform/eierskap med vedtekter er avklart nærmere vil dette bli lagt fram for bystyret til godkjenning.

Økonomi

Den største bekymringen ved budsjett-opstillingene i forprosjektet er avhengigheten av til dels betydelige egeninntekter gjennom salg av kurs og andre tjenester. Tallene som ble lagt til grunn fremgår av denne faksimilen fra forprosjektets rapport:

DRIFTSBUDSJETT			
INNTEKTER	Oppstart/drift 1. halvår	1. driftsår	2. driftsår
	NOK	NOK	NOK
Land-info kurs (bedrifter)	0	200 000	250 000
Land-info kurs (stat/kommune)	0	140 000	140 000
Andre kurs (matlaging, dans etc.)	0	50 000	50 000
Ressursbanken	0	0	0
Kulturtolk	0	200 000	270 000
Arrangementer	0	50 000	50 000
Catering	0	0	0
Sum egne inntekter	0	640 000	760 000
Tilskudd:			
Kristiansand kommune	250 000	270 000	225 000
Fylkeskommunen	100 000	100 000	100 000
Cultiva (inntil 3 år)	300 000	100 000	100 000
UDI/IMDI	150 000	200 000	200 000
Innovasjon Norge	100 000	0	0
Kommunale andeler	0	100 000	100 000
Sum tilskudd	900 000	770 000	725 000
Totale inntekter	900 000	1 410 000	1 485 000

Forprosjektet forutsetter økonomisk tilskudd fra kommune og fylkeskommune på til sammen kr 530 000 første ordinære driftsår, og at dette kan reduseres til kr 325 000 fra og med andre driftsår. Dette nivået på driftstilskudd fra eierne forutsetter cirka kr 500 000 i egeninntekter og tilsvarende i andre offentlige tilskudd. Dette er usikkerhetsfaktorer som det neppe er mulig å kvalitetssikre 100%, blant annet fordi flere andre lokale aktører er i startgropa innenfor det samme "markedet". Prosjektgruppa vurderer forprosjektet som for optimistisk.

Det anbefales derfor at etableringen ikke gjøres avhengig av et betydelig inntjeningskrav i løpet av kort tid, men at offentlig driftstilskudd sørger for basisfunksjonene, og at det er aktivitetsnivået som gjøres avhengig av prosjektilskudd fra andre, leieinntekter, salg av tjenester m.m. Selv med en oppstart i det små, hvor aktivitet og identitet utvikles gradvis over tid, bør det forventes et behov for driftstilskudd fra eierne på minimum 1 million kroner per år. Dette er også erfaringene fra lignende prosjekter den siste tiden, for eksempel Sørnorsk filmsenter.

Fylkeskommunen

Vest-Agder fylkeskommune har vært representert i prosjektgruppene både i og etter forprosjektet. Forutsetningen fra rådmannens side har hele tiden vært at senteret skal ha en regional funksjon og at etablering, eierskap og drift skal skje i kompaniskap med fylkeskommunen. Prosjektgruppa har lagt til grunn at en oppstart i 2009 forutsetter kr 500 000 i driftstilskudd fra hver av de to eierne. I likhet med Kristiansand kommune forventer Vest-Agder fylkeskommune et noe trangere økonomisk handlingsrom i neste fireårs-periode enn hva man kunne forutse for et par år siden. Verken kommune eller fylkeskommune har innarbeidet driftstilskudd til internasjonalt senter i sine gjeldende økonomiplaner.

Foreliggende saksframstilling ble oversendt til fylkeskommunen 24.9 med anmodning om at eventuelle synspunkter eller kommentarer var saksbehandler i hende innen 10.10. Det er ikke mottatt innspill fra fylkeskommunen per 17.10.

Rådmannens vurdering

Spørsmålet om etablering av internasjonalt senter trenger en avklaring. Flere uforutsette hindre har forårsaket at saken har tatt lang tid. Dersom Kristiansand kommune skal realisere et slikt senter er det Rådmannens holdning at virksomheten bør starte opp med en nøktern bemanning og nødvendig grunnfinansiering. En presis profil i forhold til innhold og aktiviteter må vokse fram underveis, i den retningen og innenfor de rammene som forprosjektet har skissert. Rådmannen er enig med prosjektgruppa i vektleggingen av de potensielle synergieffektene i forhold til den internasjonale skolen.

Det er ikke gehør blant de involverte fagdirektørene for at et slikt nytt tiltak finansieres ved å legge ned eller redusere eksisterende tjenester, og peker derfor på behovet for at det i budsjettet for 2009 må settes av friske midler til senteret. Ved å knytte virksomheten tett til eksisterende kommunal virksomhet, ser imidlertid Rådmannen det som mulig å gjennomføre etableringsfasen innenfor eksisterende budsjettrammer. Det anses også som sannsynlig at det kan oppnås økonomiske bidrag fra Cultiva, fylkeskommunen og det statlige Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI). De økonomiske konsekvensene for kommunen vil derfor vurderes på nytt når det foreligger en endelig avklaring med hensyn til eierskap og organisasjonsform, samt mer eksakte behovsanalyser.

Dersom det skal etableres et internasjonalt senter i Kristiansand anbefaler Rådmannen at bystyret fatter følgende vedtak:

Alternativ 1:

1. Det igangsettes et to-årig prosjekt med base i tilknytning til KVO og Internasjonal skole på Lund. Prosjektet har som formål å etablere et internasjonalt senter i Kristiansand, og skal avklare innhold, organisasjons- og finansieringsmodell, samt brukergruppens behov og involvering.
2. Prosjektledelse i etableringsfasen dekkes innenfor eksisterende budsjettrammer.
3. Det søkes om økonomisk bidrag fra Vest-Agder fylkeskommune, Cultiva og Integrerings- og mangfoldsdirektoratet.
4. Behov for kommunalt driftstilskudd til et internasjonalt senter organisert som IKS eller AS, vurderes etter prosjektperioden på to år.

Alternativet til dette forslaget er å stille saken i bero. Kommunens økonomiske situasjon gjør det vanskelige å finne tilstrekkelige ressurser til å realisere nye tiltak og tjenestetilbud i kommende handlingsprogramperiode. Regjeringen gjennomfører Mangfoldsåret 2008 ved å kreve økt fokus på etniske minoriteter i kulturlivet *innenfor* eksisterende virksomheter og budsjettrammer. Det kan stilles spørsmål ved om et eget senter er det tiltaket som over tid vil gi best resultat med tanke på integrering, utvikling og synliggjøring av etniske minoriteters ressurser og kompetanse. Flere av de planlagte funksjonene og aktivitetene i senteret kan få karakter av å være parallelle tilbud til andre offentlige og private tjenester. Rådmannen ønsker å understreke at et eget internasjonalt senter må ikke bety at innholdet i det ordinære, offentlige tjenestetilbudet lar være å utvikle seg i relasjon til et stadig mer flerkulturelt samfunn.

Som alternativ til en etablering av internasjonalt senter fremmer Rådmannen følgende forslag til vedtak:

Alternativ 2:

1. Det arbeides ikke videre med etablering av et internasjonalt senter som en egen selvstendig institusjon.
2. Kristiansand kommune skal bidra aktivt til at funksjonene som var tiltenkt senteret ivaretas og videreutvikles innenfor egen organisasjon og gjennom eksterne samarbeidsprosjekter.
3. Alle kommunale enheter skal prioritere utvikling av den flerkulturelle dimensjonen innenfor ordinær tjenesteyting og i eksisterende prosjekter, aktiviteter og virksomheter.

Innvanderrådets behandling

Innvanderrådet har hatt to representanter i Kulturdirektørens prosjektgruppe, og Rådmannens saksutredning/innstilling ble oversendt rådet 24.9 og behandlet i deres møte 8.10. Rådets flertall var uenig i begge Rådmannens forslag til vedtak, og ga uttrykk for at man ønsket seg et mer forpliktende vedtak om en reell etablering av et senter i nær framtid, og ikke et nytt prosjekt. Det ble gjort et forsøk på lage en uttalelse med en ordlyd alle i rådet kunne enes om, men dette forutsatte et ekstraordinært møte som det ikke var tid nok til å få avholdt. Leder av innvanderrådet meddelt derfor saksbehandler i e-post 14.10 at *"Innvanderrådet vil, gjennom de partipolitiske medlemmene i innvanderrådet, fremme sitt alternativ når saken skal opp i Bystyret."*

Hovedutvalgene ønsket imidlertid ikke å realitetsbehandle saken før det forelå en endelig uttalelse fra innvanderrådet, og saken ble derfor utsatt i bystyret 19.11.08. Saksbehandler mottok resultatet av rådets andregangsbehandling 24.11.08 (vedlagt), og saken fremmes nå på nytt. Rådet anbefaler ingen av rådmannens to alternativer til vedtak, men foreslår et tredje alternativ i følgende fem punkter:

1. Det etableres en prosjektgruppe sammensatt av ulike kulturelle relasjoner representert i Kristiansand som "Valg og honorarkomiteen" utnevner, pluss en representant fra innvanderrådet. Det berammes en frist på ett år for utarbeidelse av organisatorisk og finansiell modell.

Kommentar til pkt. 1:

Alternativ 1 i rådmannens innstilling innebærer at en prosjektleder fra administrasjonen arbeider med å etablere senteret. Den foreslåtte prosjektgruppen bør fungere som referansegruppe.

2. Kommunalt/fylkeskommunalt(KF) eierskap anses som en hensiktsmessig løsning da kommunen står som tjenesteyter for dette tilbudet.

Kommentar til pkt. 2:

Et kommunalt foretak (KF) har én eier (enten kommunen eller fylkeskommunen). Rådmannen har i hele prosessen vært opptatt av at et forpliktende samarbeid med fylkeskommunen må være en forutsetning. Dette oppnås best ved at man deler på eierskapet. Alternativene med flere eiere er interkommunalt selskap (IKS) eller aksjeselskap (AS).

3. Funksjoner og tjenester tiltenkt Internasjonalt senter skal ivaretas og videreutvikles. Det rådes at Kristiansand kommune allokere hensiktsmessig lokalitet og tid av et eksisterende kulturbygg i Kristiansand sentrum til flerkulturell formidling. Dette vil forsikre tilgjengelighet.

Kommentar til pkt. 3:

Rådmannen forutsetter at byens kulturinstitusjoner legger til rette for flerkulturell formidling innenfor de ordinære budsjetttrammer og kommunale tilskudd. Kommunen

drifter ikke kulturbygg i Kvadraturen i egen regi, og i forslag til handlingsprogram for perioden 2009-2012 er det ikke satt av økonomiske ressurser til å leie særskilt plass og tid til flerkulturell formidling i teateret, kinoen eller det nye studentstedet som kommer i Havnekvartalet. I rådmannens alternativ 1 sees lokaliseringen i sammenheng med internasjonal skole som vurderes relokalisert til Kongens gate skole i 2010.

4. Prosjektets videreføring dekkes innenfor eksisterende budsjettammer.
5. Det søkes om økonomisk bidrag fra Vest – Agder fylkeskommune, Cultiva og Integrerings – og mangfoldsdirektoratet.

Kommentar til pkt. 4. og 5.:

Sammenfallende med henholdsvis pkt. 2 og 3 i rådmannens innstilling alternativ 1.

Rådmannens konklusjon

Den opprinnelige innstillingen med to alternativer til vedtak, opprettholdes.



Dato: 04.12.08
Saksnr.: 200815315-1
Arkivkode E: A20
Saksbehandler: Steinar Harbo

Saksgang

Oppvekststyret
Formannskapet

Møtedato

16.12.2008
17.12.2008

Høring - forslag til endring i opplæringsloven og privatskoleloven

Sammendrag:

Kunnskapsdepartementet har sendt ut på høring forslag til endring i opplæringsloven og privatskoleloven.

Lovforslaget inneholder forslag om endringer på følgende områder:

- plikt til forsterket opplæring i norsk/samisk og matematikk på 1.-4. årstrinn (pkt. 2)
- bestemmelsene om organisering av elevene i grupper (pkt. 3)
- plikt til å utarbeide årlig rapport om tilstanden innenfor grunnopplæringen (pkt. 4)
- minoritetsspråklige elevers rett til utvidet opplæring i videregående opplæring (pkt. 5)
- plikt til foreldresamarbeid i grunnskole- og videregående opplæring (pkt. 6)
- rett og plikt til fysisk aktivitet i grunnskoleopplæringen (pkt. 7)
- bestemmelsene som gjelder private skoler for funksjonshemmede (pkt. 8)
- skolepenger for særskilt tilrettelagt videregående opplæring i kombinasjon med toppidrett (pkt. 9).

Kristiansand kommune gir uttalelse på følgende punkter:
Punktene 2,3,4,6 og 7

Forslag til vedtak:

1. Kristiansand kommune støtter forslagene til endringer i
 - plikt til forsterket opplæring i norsk/samisk og matematikk på 1.-4. årstrinn (pkt.2)
 - bestemmelsene om organisering av elevene i grupper (pkt. 3)
 - plikt til å utarbeide årlig rapport om tilstanden innenfor grunnopplæringen (pkt. 4)

- plikt til foreldresamarbeid i grunnskole- og videregående opplæring (pkt. 6)
- rett og plikt til fysisk aktivitet i grunnskoleopplæringen (pkt. 7)

Tor Sommerseth
rådmann

Marie Føreland
skoledirektør

Trykte vedlegg:

Utrykte vedlegg:

Bakgrunn for saken :

Kunnskapsdepartementet har lagt frem forslag til endringer i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) og forslag til endringer i lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova). Forslagene omfatter endringer på følgende områder:

- plikt til forsterket opplæring i norsk/samisk og matematikk på 1.-4. årstrinn (pkt. 2)
- bestemmelsene om organisering av elevene i grupper (pkt. 3)
- plikt til å utarbeide årlig rapport om tilstanden innenfor grunnopplæringen (pkt. 4)
- minoritetsspråklige elevers rett til utvidet opplæring i videregående opplæring (pkt. 5)
- plikt til foreldresamarbeid i grunnskole- og videregående opplæring (pkt. 6)
- rett og plikt til fysisk aktivitet i grunnskoleopplæringen (pkt. 7)
- bestemmelsene som gjelder private skoler for funksjonshemmede (pkt. 8)
- skolepenger for særskilt tilrettelagt videregående opplæring i kombinasjon med toppidrett (pkt. 9)

Kristiansand kommune sender høringssvar på punktene 2,3,4,6 og 7.

2 Forslag om å lovfeste plikt til forsterket opplæring i norsk/samisk og matematikk på 1.-4. årstrinn.

2.1 Bakgrunn

I St.meld. nr. 16 (2006-2007) *...og ingen sto igjen* dokumenteres det at tidlig innsats er vesentlig for å bedre elevenes ferdigheter og faglige utvikling. Det blir vist til at tidlig innsats er viktig for å få flest mulig gjennom utdanningssystemet med høyest mulig læringsutbytte. Jo

tidligere tiltak settes inn, jo mer virkningsfulle og mindre ressurskrevende vil de være.

Skoleeierne trenger ressurser og systemer for å fange opp hvilke behov de enkelte elever har

for å kunne sette i gang effektive tiltak der det trengs.

I St.meld. nr. 31 (2007-2008) *Kvalitet i skolen* er tidlig innsats et av tiltakspunktene. Det beskrives i meldingen at det i dag er for mange elever som ikke tilegner seg de grunnleggende

lese- og regneferdighetene tidlig og resultater fra internasjonale undersøkelser de siste årene

som dokumenterer dette blir grundig omtalt. I meldingen vises det bl.a. til Finland som har ulike ordninger for forsterket opplæring, herunder en støtteordning som sikrer elever som tidlig i skoleløpet har problemer med lesing og skriving, språk eller matematikk rett til såkalt "spesialundervisning på deltid". Finland har gode erfaringer med at tidlig innsats i skolen gir mindre behov for spesialundervisning senere og samtidig fører til et utdanningssystem med høyere læringsutbytte. Regjeringen fastslår i meldingen at den vil iverksette flere tiltak som skal sikre at alle barn lærer å lese og regne i løpet av de første skoleårene. Lovfestet plikt til forsterket opplæring i norsk/samisk og matematikk på 1.-4. årstrinn og nødvendige ressurser til gjennomføring av plikten varsles som sentrale tiltak.

I St.prp. nr. 1 (2008-2009) er finansieringen av forsterket opplæring omtalt. Det foreslås å sette av midler til å innføre forsterket opplæring fra høsten 2009. Dette gjøres ved at 430 mill. kroner av de frie inntektene til kommunene som blir frigjort som en følge av at utskifting av nye læremidler tilpasset Kunnskapsløftet er gjennomført, føres videre i kommunerammen til bruk for forsterket opplæring i 2009. Fra 2010 vil dette bli kompensert med helårsvirkning. I St.prp. nr. 1 (2008-2009) varsles det at en odelstingsproposisjon med forslag om lovendring vil bli lagt frem våren 2009.

2.2 Gjeldende rett

Opplæringsloven har bestemmelser om kommunenes plikt til å oppfylle retten til

grunnskoleopplæring i §§ 13-1 og 13-10. Tilsvarende plikt for private grunnskoler følger av opplæringsloven § 2-12 og privatskoleloven § 5-2. De generelle bestemmelsene om opplæring

på grunnskolenivå finnes i opplæringsloven kapittel 2 og privatskoleloven kapittel 3.

Bestemmelsen om at all opplæring skal tilpasses evner og forutsetninger hos den enkelte elev

er nedfelt i opplæringsloven § 1-3 og privatskoleloven § 3-4, gjennom prinsippet om tilpasset opplæring. Kommunen står i utgangspunktet fritt til å velge hvordan elevene skal organiseres i opplæringen for å oppfylle de rettighetene elevene har. Det er ikke lenger tallfestet noe nøyaktig krav til klassestørrelse. Når det er sagt er det viktig å presisere at det i opplæringsloven § 8-2 og privatskoleloven § 3-4 stilles krav til organiseringen, herunder at gruppene ikke må være større enn det som er pedagogisk og sikkerhetsmessig forsvarlig. Det

er videre grunn til å vise til opplæringsloven § 5-1 som gir rett til spesialundervisning dersom eleven ikke kan få tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet. Det følger av privatskoleloven § 3-6 at retten til spesialundervisning også gjelder elever i privatskoler med rett til statstilskudd.

En plikt til å sørge for forsterket opplæring, som her foreslås, henger nært sammen med disse

bestemmelsene og pliktene, men er i seg selv noe nytt og finnes ikke i dagens lovgivning.

2.3 Departementets vurderinger

Departementet vurderer forsterket opplæring i norsk/samisk og matematikk på 1.-4. årstrinn som et viktig tiltak for å styrke elevenes grunnleggende kompetanse tidlig i skoleløpet. Ved å sørge for at flere får styrket sitt ferdighetsnivå de første skoleårene, er det et mål at flere fullfører og består grunnopplæringen, og at flere fullfører med høyere kompetansenivå. Det antas at en styrking av læringen på de tidligste trinn, også vil kunne redusere behovet for spesialundervisning senere i utdanningsløpet.

Plikt til å gi forsterket opplæring skal gjelde for de fire første årene i både privat og offentlig grunnskoleopplæring. Det er i disse årene nivået på den grunnleggende kompetansen hos den

enkelte legges, og en styrking av opplæringen på disse trinnene vil gi størst effekt.

Lesing og regning er blant de mest grunnleggende ferdighetene for å beherske skolefagene og

for videre utdanning og yrkesliv. Av dette følger at den forsterkede opplæringen bør gjelde fagene norsk/samisk og matematikk. Da en del elever har samisk som førstespråk, og således

lærer å lese på samisk, vil den forsterkede opplæringen for disse gjelde for faget samisk. Fordelingen mellom fagene må besluttes lokalt etter konkret vurdering og kartlegging av elevenes behov. Både lesing og regning må skoleeier tilgodese for at plikten skal ansees oppfylt.

Det vurderes viktig og nødvendig å innføre forsterket opplæring som en plikt for kommunen og for private grunnskoler, både private grunnskoler godkjent etter opplæringsloven § 2-12 og

private grunnskoler med rett til statstilskudd. Det foreslås ingen samtidig individuell rett for elevene til forsterket opplæring, og det skal derfor ikke fattes enkeltvedtak før slik opplæring. Forsterket opplæring vil ikke være spesialundervisning, og innføring av forsterket opplæring vil ikke påvirke elevenes rett til spesialundervisning. Reglene om spesialundervisning forblir uendret. Retten til spesialundervisning etter opplæringslovens § 5-1 gjelder for elever som "ikkje har eller som ikkje kan få tilfredsstillande utbytte av det ordinære opplæringstilbodet." Den enkelte elev skal ha rettigheter etter denne bestemmelsen på samme måte som tidligere.

Det kan imidlertid være en naturlig konsekvens av gjennomført forsterket opplæring, at færre elever vil ha behov for spesialundervisning fordi den forsterkede opplæringen vil gi flere tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen.

Forsterket opplæring vil være en form for tilpasset opplæring, som krever at det settes inn en

ekstra innsats i de aktuelle fagene og på de aktuelle årstrinn. Prinsippet om tilpasset opplæring

slik det er lovfestet i opplæringsloven § 1-3 og privatskoleloven § 3-4 første ledd gjelder alle trinn og elever og alle deler av grunnopplæringen, og skal fortsatt gjelde på samme måte som

tidligere. Som et tillegg til dette utgangspunktet vil forsterket opplæring komme som en ytterligere styrking av den tilpassede opplæringen på 1.-4. årstrinn, i norsk/samisk og matematikk, og være særlig rettet mot elever med svake ferdigheter i lesing og regning. Den forsterkede opplæringen skal blant annet innebære en særlig høy lærertetthet. At flere lærere er til stede, er den mest sentrale måten å styrke lese- og regneopplæringen på 1.-4. trinn

på. Det er imidlertid ikke meningen at en økning av lærertettheten her, skal skje på bekostning

av lærertettheten i andre fag og på andre trinn. Siden det ikke lenger er lovfestet maksimumsgrense for antall elever per lærer, men et krav om at gruppene organiseres forsvarlig, er det ikke mulig å fastsette noe eksakt tall på lærertettheten i denne sammenheng. På et makronivå vil konsekvensen av plikten og de økonomiske ressursene som samtidig tilføres, være at det totale antallet lærere øker.

2.4 Departementets forslag

Departementet foreslår at det blir tatt inn en ny bestemmelse i opplæringsloven § 2-2a med plikt for kommunen til å sørge for forsterket opplæring i norsk/samisk og matematikk for elever på 1.-4. årstrinn. Den forsterkede opplæringen skal innebære særlig høy lærertetthet og

den skal være særlig rettet mot elever med svake ferdigheter i lesing og regning.

2.5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Etter departementets vurdering er tidlig innsats lønnsomt både for samfunnet og for den enkelte. En effekt av forsterket opplæring er den generelle samfunnsnyttens ved at flere enn i dag vil få forbedret sine grunnleggende ferdigheter tidlig i grunnopplæringen, og på denne måten få et bedre grunnlag for å kunne gjennomføre høyere utdanning. En annen mulig effekt

er at ved at de grunnleggende ferdighetene økes innenfor grunnopplæringen, kan det helhetlige behovet for spesialundervisning innenfor grunnopplæringen reduseres.

For øvrig vil forsterket opplæring med særlig høy lærertetthet, innebære økt behov for lærere.

Kostnadene ved innføring av plikt til forsterket opplæring for kommunene fra 1. august 2009 med virkning fra skoleåret 2009/2010 skal, som beskrevet i St.prp. nr. 1 (2008-2009) finansieres ved at de 430 mill. kroner av de frie inntektene til kommunene som blir frigjort som følge av at utskifting av nye læremidler tilpasset Kunnskapsløftet er gjennomført, føres videre i kommunerammen til bruk for forsterket opplæring i 2009 ut fra fastsatt kostnadsnøkkel. Det vil være opp til skoleeier å fordele midlene internt i kommunen. Fra 2010 vil det bli kompensert for helårsvirkning.

Bevilgningene vil følges opp ved undersøkelse av om de har medført særlig høy lærertetthet på 1. til 4. trinn høsten 2009 gjennom tilgjengelig statistikk. Gjennom informasjon i det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet vil det også bli kontrollert om tiltaket har effekt på elevenes læringsutbytte.

2.6 Forslag til lovtekst

Ny § 2-2a i opplæringsloven skal lyde (endringer angitt i kursiv):

§ 2-2a. Plikt for kommunen til å sørge for forsterka opplæring

Kommunen skal sørge for forsterka opplæring i norsk eller samisk og matematikk på 1. til 4. årstrinn. Den forsterka opplæringa skal mellom anna liggje i særleg høg lærartettleik og vere særleg retta mot elevar med svak dugleik i lesing og rekning.

Opplæringsloven § 2-12 tredje ledd skal lyde (endringer angitt i kursiv):

For private grunnskolar gjeld også §§ 2-2, 2-2a, 2-5 første, andre, tredje og sjette ledd, 2-9, 2-10, 2-11, 8-2, 9-1, 9-2, 9-3, 9-4, 9-5, 9-6, kapittel 9a, §§ 10-1, 10-6, 10-9, 11-1, 11-2, 11-4, 11-7, 11-10, 13-3b, 13-10, 14-1, 15-3 og 15-4.

Ny § 3-4a i privatskoleloven skal lyde (endringer angitt i kursiv):

§ 3-4a. Plikt for skoleeigar til å sørge for forsterka opplæring.

Skoleeigar skal sørge for forsterka opplæring i norsk eller samisk og matematikk på 1. til 4. årstrinn. Den forsterka opplæringa skal mellom anna liggje i særleg høg lærartettleik og vere særleg retta mot elevar med svak dugleik i lesing og rekning.

Skoledirektøren støtter forslaget.

3 Forslag om å endre bestemmelsene om organisering av elevene i grupper – kravet til elevenes sosiale tilhørighet.

3.1 Bakgrunn

I St.meld. nr. 31 (2007-2008) *Kvalitet i skolen* står det at departementet vil sende på høring et

forslag til justering av opplæringsloven § 8-2 om organisering av elevene i grupper slik at elevenes sosiale tilhørighet til en gruppe styrkes

3.2 Gjeldende rett

Opplæringsloven § 8-2 fastsetter:

”§ 8-2. Organisering av elevane i grupper

Elevane kan delast i grupper etter behov. Gruppene må ikkje vere større enn det som er pedagogisk og tryggleiksmessig forsvarleg. Organiseringa skal vareta elevane sitt behov for sosialt tilhør. Til vanleg skal organiseringa ikkje skje etter fagleg nivå, kjønn eller etnisk tilhør.

Kvar elev skal vere knytt til ein lærar (kontaktlærar) som har særleg ansvar for dei praktiske, administrative og sosialpedagogiske gjeremåla som gjeld eleven, mellom anna kontakten med heimen.”

3.3 Departementets vurderinger

Av St.meld. nr. 31 (2007-2008) *Kvalitet i skolen* fremgår det at det har vært uttrykt økende bekymring for at den sosiale tilhørigheten og læringsfellesskapet i norske skoler er i ferd med å svekkes. Debatten har vært preget av ulike oppfatninger og erfaringer om sammenhengen mellom organisasjonsform, skolebygg, sosial tilhørighet og læringsutbytte. Det er blant annet blitt pekt på at fravær av faste klasser og skoler med større grad av åpne landskap bidrar til mer bråk, mindre forutsigbarhet, mindre tilhørighet til et fellesskap og til utrygge omgivelser for enkelte elever. Andre peker på at mindre innslag av fast organisering tvert imot gir mer variert og tilpasset undervisning som fører til bedre læringsutbytte og en høy grad av trivsel. Det blir også pekt på at det avgjørende for å lykkes i realiteten er at organiseringen blir planlagt og fulgt opp i praksis, og ikke loven eller organiseringsformen i seg selv. Det er senere år blitt vanligere med skolebygg som er tilrettelagt for en annen organiseringsform enn

tradisjonelle skoleklasser (ofte kalt ”baseskoler”). Departementet har ikke oversikt over antallet skoler som er bygget slik, eller hvor mange skoler som har en annen organisering av opplæringen enn tradisjonelle skoleklasser.

Departementet mener at sosial tilhørighet og et godt læringsfellesskap er av betydning for alle

elevers læring og trivsel. Det er viktig at organiseringsformen ivaretar elevenes behov for sosial trygghet og stabilitet gjennom hele grunnopplæringen. Flere studier viser at det sosiale fellesskapet gir positive effekter for elevenes faglige læring, og at deltakelse i et sosialt fellesskap er en nødvendig forutsetning for at elevene skal få trening i å samarbeide med ulike

mennesker, hevde sine meninger på positive måter og løse konflikter på hensiktsmessig måte.

Departementet mener at det fortsatt bør være mulighet til å tilpasse organiseringsformene og bruken av lærerressursene slik at elevenes behov blir ivaretatt best mulig ut fra lokale forhold som for eksempel skolestørrelse, lærerressurser og skolebyggenes utforming. Samtidig må organiseringen til enhver tid ivareta det sosiale fellesskapet. Departementet mener derfor det må sørges for en god balanse mellom frihet til å etablere fleksible løsninger ut fra lokale forhold samtidig som elevfellesskapet og den enkeltes behov for sosial tilhørighet sikres. Selv om det i dag er et krav i loven om at organiseringen skal ivareta elevenes behov for sosial tilhørighet, mener departementet det vil være en fordel at det framgår tydelig av loven at elevene i opplæringen skal deles i klasser eller basisgrupper som skal ivareta deres behov for sosial tilhørighet. Klassen/basisgruppen blir da navnet på den grunnleggende sosiale pedagogiske enheten som opplæringen skal foregå i. Det bør være opp til lokalnivået å avgjøre hvilken av disse to betegnelse som skal benyttes på denne enheten, men tradisjonelt

er nok betegnelsen klasse i praksis som oftest benyttet om en større enhet enn det basisgruppe

normalt er. Selv om det i dag også er mange som velger tradisjonell klasseorganisering, bør loven inkludere begrepet "klasse" som en mulig måte å organisere opplæringen på, slik at det

ikke oppstår noen misforståelse om dette.

Så lenge den grunnleggende sosiale pedagogiske tilhørigheten ellers er ivaretatt, bør elevene

kunne deles i andre grupper for deler av opplæringen. Dette vil medføre at elevenes sosiale pedagogiske tilhørighet blir klart forankret, samtidig som det opprettholdes en rimelig fleksibilitet. Det vil dessuten være naturlig at klassen/basisgruppen blir koplet til kontaktlærerordningen. Det er således naturlig at det lovfestes at klassen/basisgruppen skal ha

en eller flere lærere (kontaktlærere) som har særlig ansvar for de praktiske, administrative og sosialpedagogiske gjøremålene som gjelder klassen/basisgruppen og de elevene som er der,

blant annet kontakten med hjemmet. For øvrig mener departementet at de øvrige rammene - knyttet til forsvarlighetskravet og muligheten for organisatorisk differensiering - som følger av dagens regulering skal opprettholdes. Departementet understreker at Stortingets vedtak om

et minstenivå for ressurstildeling med utgangspunkt i tidligere bestemmelser om klassesdeling ikke påvirkes av lovendringsforslaget. Sttingsvedtaket vil også etter eventuelle endringer i samsvar med dette forslaget, være en viktig premiss for tolkningen av opplæringsloven § 8-2.

Departementet antar at en slik endring av loven i sin alminnelighet ikke trenger å få store konsekvenser for de nye skolebyggene, men ber om at høringsinstansene spesielt vurderer dette.

3.4 Departementets forslag

Departementet foreslår at opplæringsloven § 8-2 og privatskoleloven § 3-4 blir endret, slik at det framgår av begge lovene at elevene i opplæringen skal deles i klasser eller basisgrupper som skal ivareta deres behov for sosial tilhørighet. Det foreslås videre at det lovfestes at klassen/basisgruppen skal ha en eller flere kontaktlærere som har særlig ansvar for praktiske,

administrative og sosialpedagogiske gjøremål som gjelder klassen/basisgruppen, blant annet kontakten med hjemmet. For øvrig foreslås det at de gjeldende rammene – knyttet til forsvarlighetskravet og muligheten for organisatorisk differensiering – som følger av dagens lovregulering, blir videreført.

3.5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Det er allerede i dag et lovkrav om at organiseringen skal ivareta elevenes behov for sosial

tilhørighet. For at dette kravet skal kunne ivaretas, må elevene gruppeorganiseres på en slik måte at den sosiale tilhørigheten blir ivaretatt. Departementet antar at lovendringen som foreslås ikke vil få vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser ut over hva som følger av dagens bestemmelse, men ber om at høringsinstansene vurderer dette spesielt.

3.6 Forslag til lovtekst

Opplæringsloven § 8-2 skal lyde (endringer angitt i kursiv):

”§ 8-2. Organisering av elevane i *klasser eller basisgrupper*

I opplæringa skal elevane delast i klasser eller basisgrupper som skal vareta deira behov for sosialt tilhør. For delar av opplæringa kan elevane delast i andre grupper etter behov. Til vanleg skal organiseringa ikkje skje etter fagleg nivå, kjønn eller etnisk tilhør. Klassene, basisgruppene og gruppene må ikkje vere større enn det som er pedagogisk og tryggleiksmessig forsvarleg.

Klassen eller basisgruppa skal ha ein eller fleire lærarar (kontaktlærar) som har særleg ansvar for dei praktiske, administrative og sosialpedagogiske gjeremåla som gjeld klassen eller basisgruppa, mellom anna kontakten med heimane.”

3.7 Merknader til lovforslagene

Til endringene i opplæringsloven § 8-2 og privatskoleloven § 3-4

Endringene består i at det framgår direkte av lovene at i opplæringen skal elevene deles i klasser eller basisgrupper som skal ivareta deres behov for sosial tilhørighet. Så mye av elevenes opplæring må foregå i klassen/basisgruppen at deres behov for sosial tilhørighet kan

bli ivaretatt i denne klassen/basisgruppen. I tillegg er kontaktlæreransvaret blitt koplet direkte til klassen/basisgruppen og de elevene som er der. Det vil også være tillatt å la flere kontaktlærere dele kontaktlæreransvaret for klassen/basisgruppen mellom seg. Dette forutsetter imidlertid at ansvarsforholdene mellom dem er klargjort, særlig i forhold til den enkelte elev. For øvrig blir de øvrige rammene i den tidligere lovparagrafen – knyttet til forsvarlighetskravet og muligheten for organisatorisk differensiering – videreført.

Departementet tar sikte på at lovendringene trer i kraft 1. august 2009 og dermed kommer til anvendelse fra og med skoleåret 2009/2010.

Skoledirektøren støtter forslaget.

4 Forslag om å lovfeste plikt til å utarbeide årlig rapport om tilstanden innenfor Grunnopplæringen

4.1 Bakgrunn

I St.meld. nr. 31 (2007-2008) *Kvalitet i skolen* står det at departementet vil sende på høring et

forslag til endring i opplæringsloven § 13-10 (om forsvarlig system for oppfølging av lovverket) slik at det blir stilt krav om at skoleeier skal utarbeide en årlig rapport om tilstanden i skolen.

4.2 Gjeldende rett

Opplæringsloven § 13-10 andre ledd fastsetter at kommunen, fylkeskommunen og skoleeieren

for privat skole etter § 2-12 (private grunnskoler som ikke får offentlig støtte) skal ha et forsvarlig system for vurdering av om kravene i opplæringsloven og forskriftene til loven blir oppfylt. De skal også ha et forsvarlig system for å følge opp resultatene fra disse vurderingene

og nasjonale kvalitetsvurderinger som departementet gjennomfører for å evaluere opplæringsvirksomheten etter loven. Det følger dessuten av privatskoleloven § 5-2 tredje ledd

at styret for private skoler med rett til statstilskudd har et tilsvarende ansvar.

Kommunestyre og fylkesting er etter kommuneloven § 6 øverste myndighet i henholdsvis kommuner og fylkeskommuner. Disse politiske organene er følgelig også ansvarlig skoleeier etter opplæringsloven. På tilsvarende måte er som nevnt styret i private skoler å anse som øverste skoleeiermyndighet og skoleeier etter privatskoleloven. Kommunestyre, fylkesting og privatskolestyre har i egenskap av å være "skoleeier" det øverste ansvaret for at rammene som

sentrale myndigheter har fastsatt i regelverket blir fulgt. En følge av dette er at de nevnte organenes ansvar og rolle skal konkretiseres og synliggjøres i det helhetlige forsvarlige systemet, som det påligger skoleeier å ha etter opplæringsloven § 13-10 og privatskoleloven §

5-2. I de to lovene har ikke lovgiver angitt hvilken rolle disse øverste organene skal ha i dette interne systemet, tvert imot er det i lovforarbeidene gitt en høy grad av mulighet til å tilpasse systemet til de lokale forhold. Muligheten for å delegerer oppgaver innenfor organisasjonen vil for eksempel bli benyttet i forskjellig grad ut fra lokale behov. Det er likevel klart at systemkravet i de to lovene ikke kan oppfylles uten at skoleeiere gjennomfører kontinuerlige og helhetlige vurderinger av den virksomheten som drives etter opplæringsloven og privatskoleloven. I dag setter ikke loven krav om at en slik årlig rapport om tilstanden skal utarbeides som del av skoleeieres interne system, selv om det følger av gjeldende rett at slik kunnskap må være tilgjengelig hos skoleeier. I motsatt fall vil det ikke være mulig å gjøre vurderingene og den oppfølgingen som lovene i dag krever gjennomført.

4.4 Departementets vurdering

Som ledd i det ansvaret skoleeierne har for å følge opp opplæringsloven og privatskoleloven er det viktig med et bevisst og kunnskapsbasert forhold til kvaliteten på grunnopplæringen for å være i stand til å følge opp utviklingen av sektoren på en god måte. I punkt 3.6 i St.meld. nr.

31 (2007-2008) *Kvalitet i skolen* er det dokumentert at mange skoleeiere ikke i tilstrekkelig grad følger opp sitt ansvar etter lovverket. Resultatene fra det nasjonale tilsynet innenfor grunnopplæringen har de siste årene i økende grad avdekket en manglende oppfølging av regelverket hos landets skoleeiere, herunder når det gjelder kravet til å ha et forsvarlige system

i opplæringsloven § 13-10 og privatskoleloven § 5-2, noe som er en klar dokumentasjon på denne utfordringen og behovet for at offentlige og private skoleeiere følger opp lovfestede rettigheter og plikter bedre.

Departementet mener det er hensiktsmessig at det også her i landet, på tilsvarende måte som i

Sverige og Danmark, blir lovfestet et krav til skoleeierne om at det skal utarbeides en årlig rapport om tilstanden innenfor grunnopplæringen som de har ansvaret for, med det formål at de på en bedre måte kan iverksette de tiltak det er avdekket behov for. Plikten til å utarbeide en årlig rapport bør være enkel å etterleve og den bør fokusere på forhold som er helt sentrale

kvalitetskriterier innenfor grunnopplæringen. Den informasjonen som er påkrevet å inkludere i rapporten, bør i hovedsak være tilgjengelig på udir.no/skoleporten.

I kapittel 1 i St.meld. nr. 31 (2007-2008) *Kvalitet i skolen* vises det til at det er behov for å stille klare mål for kvaliteten i grunnopplæringen, både på lokalt nivå og for landet som helhet. Disse målene bør ha betydning ved det enkelte lærested og for den enkelte som mottar

opplæringen. Det presiseres at det for hvert mål bør presenteres indikatorer som gir grunnlag for å vurdere hvor langt skoleeierne og landet som helhet er kommet i å nå målene. Målene og

indikatorene som i meldingen blir stilt opp for utviklingen i grunnopplæringen er disse:

1. Alle elever som går ut av grunnskolen, skal mestre grunnleggende ferdigheter som gjør dem i stand til å delta i videre utdanning og arbeidsliv

De indikatorene som vil bli benyttet for å vurdere grad av måloppnåelse og trend, er angitt til følgende:

- På nasjonalt nivå: andelen elever som presterer på laveste kompetansenivå i de

internasjonale undersøkelsene i lesing og matematikk

- På lokalt nivå: andelen elever som presterer på laveste nivå i lesing og regning ved de nasjonale prøvene sammenliknet med det nasjonale gjennomsnittet

2. Alle elever og lærlinger som er i stand til det, skal gjennomføre videregående opplæring med kompetansebevis som anerkjennes for videre studier eller i arbeidslivet

De indikatorene som vil bli benyttet for å vurdere grad av måloppnåelse og trend, er angitt til følgende:

- Andelen som fullfører ordinær videregående opplæring fordelt på yrkesforberedende og studieforberedende opplæringsprogrammer

- Andelen som oppnår planlagt kompetanse på lavere nivå blant de som ikke gjennomfører ordinær videregående opplæring

3. Alle elever og lærlinger skal inkluderes og oppleve mestring

De indikatorene som er tenkt benyttet til å vurdere grad av måloppnåelse og trend, er angitt til

følgende (det tas sikte på at disse indikatorene skal videreutvikles):

- Andelen som trives godt

- Andelen som mobbes

- Andelen som får nok utfordringer i skolen

- Andelen som oppgir at opplæringen er tilpasset deres nivå

- Andelen som får faglige tilbakemeldinger

Det er data fra det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet med bl.a. nasjonale prøver og Elevundersøkelsen og andre data som publiseres på udir.no/skoleporten som vil sette den enkelte skoleeier i stand til å vurdere egen måloppnåelse. Regjeringen vil for øvrig oppfordre skoleeiere og skoler til å sette konkrete målsettinger for hva de skal oppnå innenfor de målområdene som er satt opp.

Departementet mener at et presist krav til skoleeierne om å utarbeide en årlig rapport om tilstanden i opplæringen bør knyttes til den type mål for kvalitet som er nevnt i meldingen, dvs. læringsresultat, frafall og læringsmiljø. Indikatorene for kvalitetsarbeidet som meldingen omtaler vil departementet vurdere å omtale i en veileder. Dersom en ordning med årlig tilstandsrapport blir innført, vil departementet oppfordre til at rapporten også blir drøftet i de øverste folkevalgte organene kommunestyre og fylkesting og i styrene for private skoler, men foreslår ikke at en plikt til slik drøfting i de øverste organene blir lovfestet. Skoleeierne vil etter forslaget kunne supplere tilstandsrapporten med informasjon ut fra egne lokale behov. Departementet mener at alle skoleeiere som driver opplæringsvirksomhet etter opplæringsloven og privatskoleloven bør pålegges en lovfestet plikt til å utarbeide en årlig rapport om tilstanden innenfor denne virksomheten.

4.5 Departementets forslag

Departementet foreslår at det blir tatt inn et tillegg i opplæringsloven § 13-10 og privatskoleloven § 5-6 om at skoleeierne og de private skolene får en plikt til å sørge for at det

blir utarbeidet en årlig rapport om tilstanden i grunnopplæringen knyttet til læringsresultater, frafall og læringsmiljø. Plikten skal omfatte private skoler godkjent etter opplæringsloven § 2-12. Dataene som rapporten må bygge på vil i hovedsak være tilgjengelig som del av det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet på nettstedet udir.no/skoleporten.

4.6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget legger opp til at skoleeierne skal utnytte data som blir gjort tilgjengelig i egnet form på udir.no/skoleporten når de utarbeider den årlige tilstandsrapporten for grunnopplæringen. Av den grunn, og med vekt på at offentlige og private skoleeiere allerede etter gjeldende rett har en lovfestet plikt til å ha et forsvarlig system for å følge opp lovverket og resultatet av nasjonale kvalitetsvurderinger, legger departementet til grunn at det ikke vil være vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser knyttet til lovforslaget.

4.7 Forslag til lovtekst

Nytt tredje punktum i § 13-10 andre ledd i opplæringsloven skal lyde:

Som ein del av oppfølgingsansvaret etter dette leddet skal det utarbeidast ein årleg rapport

om tilstanden i grunnopplæringa knytt til læringsresultat, fråfall og læringsmiljø.

Nytt tredje punktum i privatskoleloven § 5-2 tredje ledd som skal lyde:

Som ein del av oppfølgingsansvaret etter dette leddet skal det utarbeidast ein årlig rapport om tilstanden i skolen knytt til læringsresultat, fråfall og læringsmiljø.

4.8 Merknader til lovforslagene

Til opplæringsloven § 13-10 andre ledd og privatskoleloven § 5-2 tredje ledd

Bestemmelsene får en nytt tredje punktum i det aktuelle leddet der det fastslås at de ansvarlige

som en del av sitt oppfølgingsansvar også skal utarbeide en årlig rapport om tilstanden i sin virksomhet innenfor grunnopplæringen knyttet til læringsresultat, frafall og læringsmiljø.

Rapporten skal omfatte også tilstanden innenfor opplæringen av voksne hvis skoleeier gir slik

opplæring. Departementet vil vurdere å gi nærmere omtale av indikatorer i veileder. Den nye setningen presiserer en del av det helhetlige ansvaret for oppfølging som ligger i dette leddet fra før. I denne forbindelse bemerkes det at plikten til å utarbeide årlig tilstandsrapport ikke endrer innholdet i det øvrige helhetlige ansvaret som følger av leddet, og at oppfølging av plikten til tilstandsrapport ikke alene vil være nok til å oppfylle det ansvaret som følger av opplæringsloven § 13-10 andre ledd og privatskoleloven § 5-2 tredje ledd.

Departementet tar sikte på at lovendringene trer i kraft 1. august 2009 og dermed kommer til anvendelse fra og med skoleåret 2009/2010.

Skoledirektøren støtter forslaget.

6 Forslag om å presisere plikten til foreldresamarbeid i grunnopplæringen

6.1 Bakgrunn

Foreldreutvalget for grunnskolen, FUG, er et rådgivende organ for departementet i saker som

gjelder samarbeid mellom grunnskolen og hjemmet. I St.meld. nr. 16 (2006-2007) *...og ingen stod igjen* varslet departementet et forslag om utvidelse av mandatet til FUG til å omfatte første året av videregående opplæring. Begrunnelsen var ønsket om et styrket samarbeid mellom skole og hjem. Forslaget ble fremmet i Ot.prp. nr. 40 (2007-2008) og vedtatt av Stortinget sommeren 2008. Bestemmelsen trer i kraft 1. januar 2009. Fra dette tidspunktet blir

FUG betegnelsen på Foreldreutvalget for grunnopplæringen. Korresponderende tekniske justeringer i bestemmelsene om FUG i forskrift til opplæringsloven kapittel 20 tas det sikte på å fastsette høsten 2008, med samme tidspunkt for ikraftsetting som lovendringen, 1. januar 2009. Synspunkter på de korresponderende endringene i forskriften ble innhentet i forbindelse

med høringen av lovforslaget, og en offentlig høring av forskriftsendringene vurderes derfor som åpenbart unødvendig, jfr. forvaltningsloven § 37 første ledd og fjerde ledd bokstav c, samt utredningsinstruksen pkt. 5.4 bokstav c.

Under stortingsbehandlingen av de ovennevnte endringene i bestemmelsen om mandatet til FUG, uttalte Kirke- utdannings- og forskningskomiteen at lovverket må forplikte den enkelte videregående skole til samarbeid mellom hjem og skole. Det ble samtidig presisert at dette skal gjøres slik at den enkelte skole/lærebedrift gis frihet til å organisere og strukturere samarbeidet ut fra lokale forhold. I komiteens innstilling, Innst. O. nr. 51 (2007-2008) pkt. III B, heter det:

Stortinget ber regjeringen snarest utarbeide forslag til bestemmelser som forplikter videregående skole til foreldresamarbeid

6.2 Gjeldende rett

Formålsparagrafen i opplæringsloven § 1-2 femte ledd understreker at det gjennom hele grunnopplæringen, både i grunnskole og videregående opplæring, skal vektlegges å skape

gode samarbeidsformer. Dette formuleres slik:

"Det skal leggjast vekt på å skape gode samarbeidsformer mellom lærarar og elevar, mellom lærlingar, lære kandidatlar og bedrifter, mellom skole og heim, og mellom skole og arbeidsliv."

Læreplanverkets prinsippdel inneholder også et punkt om foreldresamarbeid som gjelder hele

grunnopplæringen. Her heter det:

"Foreldrene/de foresatte har hovedansvaret for egne barn og de har stor betydning for barnas motivasjon og læringsutbytte. Samarbeidet mellom skole og hjem er sentralt både i forhold til å skape gode læringsvilkår for den enkelte og et godt læringsmiljø i gruppen og på skolen. En forutsetning for godt samarbeid er god kommunikasjon. I samarbeidet vil gjensidig kommunikasjon om elevenes faglige og sosiale utvikling og deres trivsel stå sentralt. Samarbeidet mellom skole og hjem er viktig i hele grunnopplæringen, men vil endre karakter og form etter hvert som elevene blir eldre og får større ansvar for egen læring og utvikling. Samarbeid mellom skolen og hjemmet er et gjensidig ansvar, men skolen skal ta initiativ og legge til rette for samarbeidet. Opplæringsloven, forskrift til loven og Læreplanverket danner grunnlaget for samarbeidet, og foreldrene/de foresatte skal ha reell mulighet for innflytelse på egne barns læringsarbeid faglig og sosialt. Hjemmet skal få informasjon om målene for opplæringen i fagene, elevenes faglige utvikling i forhold til målene og hvordan hjemmet kan bidra til å fremme elevenes måloppnåelse. Videre skal hjemmet ha informasjon om hvordan opplæringen er lagt opp og hvilke arbeidsmåter og vurderingsformer som brukes. Det må også legges tilrette for at foreldrene/de foresatte får nødvendige opplysninger for å kunne delta i reelle drøftinger om utviklingen av skolen."

Formålsparagrafen og omtalen i læreplanverkets prinsippdel forplikter både grunnskolen og videregående opplæring til foreldresamarbeid. Etter opplæringsloven § 8-2 andre ledd og privatskoleloven § 3-4 tredje ledd ligger mye av ansvaret for det konkrete arbeidet direkte mot

hjemmet i både grunnskolen og videregående opplæring på kontaktlæreren. I forskrift til opplæringsloven § 3-2 er ansvaret for samarbeidet med hjemmet understreket, og det er angitt

krav til foreldresamarbeid i forbindelse med vurdering av eleven. Krav til samarbeid mellom hjem og grunnskoler følger også av bestemmelsene om foreldreråd, jf. opplæringsloven § 11-

4 annet ledd.

6.3 Departementets vurderinger

I Ot.prp. nr. 40 (2007-2008) uttalte departementet at det ikke så noe umiddelbart behov for å regelfeste foreldresamarbeidet i videregående opplæring utover det som allerede fulgte av gjeldende rett. Det ble vist til at departementet først ville se hvordan utvidelsen av mandatet til FUG fungerte, for deretter å vurdere et slikt behov. Under stortingets behandling av proposisjonen fremkom et ønske fra komiteen om å få utarbeidet forslag til slike bestemmelser. Dette munnet ut i et anmodningsvedtak hvor Stortinget bad regjeringen snarest

utarbeide forslag til bestemmelser som forplikter videregående skole til foreldresamarbeid. Som følge av Stortingets anmodning foreslår departementet presiseringer i gjeldende regelverk.

Det er grunnleggende enighet om at et nært samarbeid mellom skole og foreldre er verdifullt og nødvendig for å skape et godt grunnlag for læring, og at foreldrene bør være gode samarbeidspartnere for sine barn. Dette gjelder gjennom hele grunnopplæringen, men først og

fremst i grunnskolen og første året i videregående opplæring. Når det gjelder overgangen fra grunnskolen til videregående opplæring, er denne krevende for mange elever ved at vanskelige og viktige valg skal tas. Det er da av stor betydning at foreldrene opptrer som gode

rådgivere for sine barn. For ressurssvake elever er dette særlig viktig. Samarbeidet mellom

skole og hjem gjennom grunnopplæringen bør etter departementets syn sees i sammenheng, ikke minst som et virkemiddel for å få redusert det store frafallet i videregående opplæring. Departementet vil på den bakgrunn foreslå en generell bestemmelse som forplikter offentlige skoleeiere til foreldresamarbeid. Plikten skal gjelde både i grunnskole- og videregående opplæring. Det foreslås at organiseringen av foreldresamarbeidet må ta hensyn til lokale forhold, og at utfyllende bestemmelser senere kan bli gitt i forskrift.

6.4 Departementets forslag

I opplæringsloven kapittel 13 er det gitt ulike bestemmelser om ansvaret for offentlige skoleeiere, og departementet foreslår en ny § 13-3d som lovfester plikt til foreldresamarbeid for kommunen og fylkeskommunen. Bestemmelsen fastsetter at organiseringen av samarbeidet skal ta hensyn til lokale forhold. Det foreslås en forskriftshjemmel for nærmere regulering av foreldresamarbeidet i forskrift.

6.5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Lovendringsforslaget er en presisering av innholdet i den plikten til foreldresamarbeid som allerede følger av opplæringsloven og tilhørende forskrift. Formålsbestemmelsen § 1-2 og læreplanverkets prinsippdel uttrykker allerede denne plikten, og den er videre presisert i forskrift til opplæringsloven, se omtalen i pkt. 6.2 ovenfor. Forslaget vil understreke den eksisterende plikten kommuner og fylkeskommuner har til foreldresamarbeid, herunder plikten som gjelder i videregående opplæring.

Lovendringsforslaget vurderes på denne bakgrunn ikke å ha vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for kommunen eller fylkeskommunen.

6.6 Forslag til lovtekst

Departementet foreslår at ny § 13-3d skal lyde:

§ 13-3d. Plikt for kommunen og fylkeskommunen til foreldresamarbeid
Kommunen og fylkeskommunen skal sørge for samarbeid med foreldre i grunnskolen og i videregående opplæring. Organiseringa av foreldresamarbeidet skal ta omsyn til lokale tilhøve. Departementet gir nærmere forskrifter.

6.7 Merknader til lovforslaget

Til opplæringsloven ny § 13-3d

Lovforslaget i opplæringsloven § 13-3d oppstiller en uttrykkelig plikt for offentlig skoleeier. Plikten gjelder både for kommunen og fylkeskommunen. Stortingets anmodningsvedtak retter

seg mot foreldresamarbeid i videregående opplæring, men departementet mener det må presiseres en tilsvarende plikt for hele den offentlige grunnopplæringen. Grunnen er at bestemmelsen ellers kan gi inntrykk av at en slik plikt bare gjelder i videregående opplæring. Det er i lovforslaget gitt én føring for det nærmere innholdet av foreldresamarbeidet, nemlig at det må tas hensyn til lokale forhold i organiseringen av samarbeidet. Det er med dette ikke meningen å åpne for endringer i de samarbeidsorganene som man i dag har for grunnskolen med hjemmel i opplæringslovens kapittel 11. Føringsen er først og fremst tatt inn for å understreke at det må tas hensyn til lokale forhold når foreldresamarbeidet skal organiseres på

videregående opplærings nivå. Forøvrig er det opp til de involverte partene, skoleeieren på den ene siden og foreldrene på den annen, hvordan dette samarbeidet nærmere skal organiseres. I grunnskolen kan et slikt foreldresamarbeid bl.a. skje gjennom foreldrerådene, jfr. opplæringslovens § 11-4. I videregående opplæring er ikke foreldreråd et lovfestet brukerorgan ved skolene. Fylkeskommunene må derfor organisere samarbeidet med foreldrene på annen måte som ivaretar lokale forhold.

I lovforslaget er departementet gitt adgang til å gi nærmere forskrifter på området.

Departementet tar sikte på at lovendringene trer i kraft 1. august 2009 og dermed kommer til anvendelse fra og med skoleåret 2009/2010.

Skoledirektøren støtter forslaget.

7 Forslag om å lovfeste rett og plikt til fysisk aktivitet i grunnskoleopplæringen

7.1 Bakgrunn

Skolebarn på barnetrinnet har i Norge få timer på skolen sammenlignet med barn i mange andre land. Regjeringen har i Soria Moria-erklæringen et mål om å styrke opplæringen med flere undervisningstimer i grunnskolen. Regjeringen har fra høsten 2008 utvidet timetallet på barnetrinnet med til sammen fem uketimer á 60 minutter på 1.-4. årstrinn. Timetallsøkningen går til å styrke fagene norsk, matematikk og engelsk.

I St.prp. nr. 1 (2008-2009) uttaler regjeringen som mål at fysisk aktivitet skal være del av en utvidet skoledag på barnetrinnet. Regjeringen ønsker derfor å videreføre utvidelsen av skoledagen ved å innføre to uketimer til fysisk aktivitet på barnetrinnet. Dette skal gi grunnlag for en mer variert skoledag og bedre læringsutbytte for elevene. Regjeringen ønsker imidlertid

20

ikke at undervisningstimetallet skal utvides med to uketimer i kroppsøvfaget. De to timene til fysisk aktivitet er derfor ikke regulert av læreplanen i kroppsøving.

7.2 Gjeldende rett

Fysisk aktivitet i tillegg til kroppsøvfaget er per i dag ikke en aktivitet som er etablert i grunnskolen, og det står ikke på den nasjonale fag- og timefordelingen. Fysisk aktivitet som en obligatorisk del av grunnskoleopplæringen (utenfor kroppsøvfaget) er derfor nytt i grunnskolen, og må av den grunn hjemles i opplæringsloven og privatskoleloven.

7.3 Departementets vurderinger

Erfaringer med fysisk aktivitet i prosjekter og forsøk

De siste årene har det vært gjennomført prosjekter og forsøk i skoleverket der økt fysisk aktivitet har vært en del av innholdet. Økt fysisk aktivitet rapporteres å ha en positiv virkning på læringsmiljøet. Det er også gitt tilbakemeldinger om at det har vært vanskelig å legge inn mer tid til fysisk aktivitet i en allerede stram tidsplan. Departementet antar imidlertid at to uketimer til fysisk aktivitet som del av en utvidet skoledag vil gi positive effekter på læringsmiljøet.

Presisering og avgrensing av aktiviteten

To uketimer fysisk aktivitet skal være en del av den obligatoriske skoleplikten, men tiltaket er ikke en utvidelse av kroppsøvfaget. Det skal ikke fastsettes egne kompetansemål, men aktiviteten vil kunne støtte opp under kompetansemål i fag.

På hvilke årstrinn skal aktiviteten legges

Behovet for fysisk aktivitet er trolig størst for de eldre elevene på barnetrinnet, det vil si 5.-7. årstrinn. Utvidelsen innebærer at to av barnetrinnene, eksempelvis 6. og 7. årstrinn, kan få én uketime med fysisk aktivitet hver.

På bakgrunn av de foreslåtte lovendringene i dette høringsnotatet, vil det bli utarbeidet utkast til forskrifter som skal regulere den fysiske aktiviteten i offentlig og privat grunnskoleopplæring, se nærmere om dette i punkt 7.4. I høringen av forskriftsbestemmelser vil høringsinstansene bli bedt om å ta stilling til på hvilke årstrinn timene bør legges.

Innholdet i aktiviteten

Fysisk aktivitet som del av skoledagen bør knyttes til at skolen skal bidra til at det fysiske og psykososiale arbeids- og læringsmiljøet fremmer helse, trivsel og læring, jf. opplæringsloven kapittel 9a som gjelder både offentlig og privat grunnskoleopplæring. Skolen bør sikre variasjon og bredde i aktiviteten med både inne- og uteaktiviteter. Skolen bør tilpasse innhold og organisering ut fra lokale forhold. Den fysiske aktiviteten skal foregå jevnlig gjennom hele skoleåret, det vil si at det ikke skal være mulig å samle opp disse timene til for eksempel skidager eller lignende. Spørsmål i tilknytning til innhold og organisering vil for øvrig bli reist i den kommende høringen til forskriftsbestemmelser om aktiviteten.

Departementet vil – i samråd med eksperter på fysisk fostring og Utdanningsdirektoratet – ta

initiativ til å utarbeide en ressurs- og idébank til bruk for skolene.

Om bemanning

Tiltaket med to uketimer fysisk aktivitet må avgrenses mot opplæring i fag. Aktiviteten skal ikke ha egne kompetansemål. Dette betyr at aktiviteten heller ikke er ment å være ordinær undervisning med krav til bruk av pedagogisk personale. De fastsatte kompetansekravene for

undervisningsstilling i offentlig og privat grunnskoleopplæring, jf. opplæringsloven § 10-1 og kapittel 14 i forskrift til opplæringsloven (privatskoleloven § 4-2 gir bestemmelsene tilsvarende anvendelse), samt bestemmelsene om vurdering foreslås ikke å gjelde for denne aktiviteten. Departementet legger til grunn at kommunene og private grunnskoler selv skal fastsette hvilken kompetanse som skal kreves for å lede aktiviteten. De foreslåtte lovhomeplene

i opplæringsloven og privatskoleloven er så vide at det vil kunne gis bestemmelser i forskrift som gir unntak fra kompetansekravene.

Skoleeiers ansvar

Tiltaket med to uketimer fysisk aktivitet blir en del av elevenes rett og plikt til grunnskoleopplæring, jf. opplæringsloven § 2-1. Følgelig har kommunen og private grunnskoler ansvaret for å oppfylle retten til slik fysisk aktivitet, jf. opplæringsloven §§ 13-1 og 13-10, og privatskoleloven § 5-2. Øvrige bestemmelser i opplæringsloven og privatskoleloven skal gjelde for aktiviteten, det vises særlig til at skoleeier har ansvaret for elevenes trygghet i forbindelse med den fysiske aktiviteten, jf. opplæringsloven § 9a-2 (som gjelder tilsvarende etter privatskoleloven, jf. § 4-2). Andre eksempler er bestemmelsene om ulykkesforsikring i opplæringsloven § 13-3b og privatskoleloven § 7-1b, og bestemmelsene om politiattest i opplæringsloven § 10-9 og privatskoleloven § 4-3.

7.4 Departementets forslag

Departementet foreslår at tiltaket med fysisk aktivitet hjemles i opplæringsloven ved en tilføyelse i § 2-3 tredje ledd og i privatskoleloven ved en tilføyelse i § 2-3 andre ledd.

Departementet foreslår at aktiviteten også hjemles for private grunnskoler uten rett til statstilskudd, men dette krever ingen endring i opplæringsloven § 2-12 som allerede gir opplæringsloven § 2-3 tilsvarende anvendelse på slike private grunnskoler. Forslaget innebærer at det både i opplæringsloven og privatskoleloven foreslås en lovhomepl som åpner for å gi egne forskriftsbestemmelser om to uketimer fysisk aktivitet. Homeplene må gi adgang til at den forskriften som blir utarbeidet kan regulere bl.a. formålet med aktiviteten, virkeområde, innhold, timetall, unntak fra kompetansekravene og vurderingsreglene.

Departementet vil foreslå en lovhomepl som er tilstrekkelig vid til at det ved eventuell senere utvidelse av timetallet også kan gis forskrifter om andre typer aktiviteter. Dette kan for eksempel være tid til leksehjelp. Alle eventuelle framtidige tiltak utover fysisk aktivitet må i tilfelle reguleres gjennom egne forskriftsbestemmelser som fastsettes etter alminnelig offentlig høring.

7.5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Regjeringen har foreslått å bevilge 49 mill. kroner til å legge inn to uketimer á 60 minutter til fysisk aktivitet på barnetrinnet, jf. St.prp. nr. 1 (2008-2009). Av dette vil 47,7 mill. kroner bli lagt inn i rammetilskuddet til kommunene og 0,7 mill. kroner blir bevilget til private skoler.

7.6 Forslag til lovtekst

Opplæringsloven § 2-3 tredje ledd skal lyde (endringer angitt i kursiv):

"Departementet gir forskrifter om fag, om mål for opplæringa, om omfanget av opplæringa i faga og om gjennomføringa av opplæringa. *Departementet gir forskrifter som regulerar aktivitetar som ikkje er opplæring i fag.* Departementet gir forskrifter om vurdering av elevar og privatistar og om klage på vurderinga, om eksamen og om dokumentasjon."

22

Privatskoleloven § 2-3 andre ledd skal lyde (endringer er angitt i kursiv):

"Departementet gir forskrift om krav til læreplanen, vurdering av elevar, klage på vurdering, eksamen og dokumentasjon. *Departementet gir forskrift som regulerar aktivitetar i*

grunnskolen som ikkje er opplæring i fag. Departementet gir også forskrift om fritak frå opplæring i sidemålet for elevar i grunnskolen som får særleg språkopplæring, om godskriving av tidlegare gjennomgått vidaregåande opplæring eller praksis, og om fritak for den praktiske delen av kompetansemåla i faget kroppsøving i den vidaregåande skolen.”

7.7 Merknader til lovforslagene

Til opplæringsloven § 2-3 tredje ledd og privatskoleloven § 2-3 andre ledd

Lovendringene innebærer at departementet kan gi forskrifter om aktiviteter som ikke er ment å være opplæring i fag. Aktivitetene skal omfattes av retten og plikten til grunnskoleopplæring etter opplæringsloven § 2-1.

Lovendringen skal gjelde for private grunnskoler godkjent etter opplæringsloven § 2-12.

Gjeldende henvisning til opplæringsloven § 2-3 i opplæringsloven § 2-12 gjør det ikke nødvendig med endring i bestemmelsen.

Ikraftsetting og forskriftsarbeid

Det tas sikte på at lovendringene trer i kraft 1. august 2009 og dermed kommer til anvendelse

fra og med skoleåret 2009/2010. På bakgrunn av forslagene til lovendringer vil det bli utarbeidet utkast til forskrifter som regulerer fysisk aktivitet i offentlig og privat grunnskoleopplæring, herunder formålet med aktiviteten, virkeområde, innhold, timetall og unntak fra kompetansekravene og vurderingsreglene m.m.

Skoledirektøren støtter forslaget.



Dato: 01.12.08
Saksnr.: 200815302-1
Arkivkode E: 461 A10
Saksbehandler: Åse Bø

Saksgang
Oppvekststyret

Møtedato
16.12.2008

Tiltaksplan for å redusere sykefraværet - barnehageetaten

Sammendrag:

I forbindelse med behandlingen av 1 tertialrapport for barnehageetaten i oppvekststyrets møte 20.05.2008, fattet oppvekststyret følgende vedtak:

"Administrasjonen bes ved neste rullering av handlingsprogrammet innarbeide plan for å redusere sykefraværet. Siktemål er å snu trenden på kort sikt og halvere sykefraværet innen 2011. Barnehagedirektøren bes innhente oversikt over sykefraværet i de private barnehagene tilknyttet Kristiansand kommune, og innarbeide rapportering for dette årlig".

Sykefraværet i barnehageetaten er pr 31.10.2008 – 9,6 % hittil i år.

Sykefraværet, og da særlig langtidsfraværet, er høyt i barnehageetaten. Etter å ha hatt en gledelig nedgang i sykefraværet, bla i forbindelse med egenmeldingsprosjektet, opplever vi nå en øking. Øking finner også sted i andre sektorer og i landet for øvrig.

Barnehageetaten har stort fokus på sykefraværsproblematikken, god oppfølging og ulike tiltak i barnehagene. Fokuset vårt må også være på å forsterke de positive faktorene som kan forbedre arbeidsmiljøet, som bla kompetanseplanen SKUP og satsningen på kultur i barnehagene.

Barnehagedirektøren har et nært samarbeid med tillitsvalgte og verneombud i sykefraværsarbeidet, så som faste møter med hovedtillitsvalgte, fast tema på hvert arbeidsmiljøutvalg og faste møter med sektorverneombud og representanter fra NAV Arbeidslivssenter.

Rådmannen er etter kommuneloven forpliktet til å legge fram et realistisk handlingsprogram. Med bakgrunn i dette anbefales barnehageetatens tiltaksplan 2009 – 2012 vedr sykefravær som beskrevet i saken.

Forslag til vedtak:

1. Oppvekststyret slutter seg til fremlagte tiltaksplan for å redusere sykefraværet i barnehageetaten.
2. Barnehageetaten vil utarbeide en rapporteringsmal for sykefraværet i samråd med private barnehager, og fremlegge oversikt over sykefraværet i private barnehager i 1 tertialrapport 2009.

Nina Gjærum Reinhardt
barnehagedirektør

Åse Bø
personalrådgiver

Trykte vedlegg: 0

Utrykte vedlegg: 0

Bakgrunn for saken :

Oppvekststyret vedtok 20 mai 2008 følgende:

"Administrasjonen bes ved neste rullering av handlingsprogrammet innarbeide plan for å redusere sykefraværet. Siktemål er å snu trenden på kort sikt og halvere sykefraværet innen 2011. Barnehagedirektøren bes innhente oversikt over sykefraværet i de private barnehagene tilknyttet Kristiansand kommune, og innarbeide rapportering for dette årlig.

Sykefraværet i barnehageetaten

I perioden 01.01.2008 – 31.10.2008 var det totale sykefraværet på 9,6 %.

Kortidsfraværet (1 – 12 dager) var på 1,7 %.

Fraværsprosenten i enhetene varierer fra 0 – 18,5 %.

Egenmeldingsprosjektet

Konklusjonene etter egenmeldingsprosjektet viste en klar sammenheng mellom bruk av systematisk bruk av oppfølgingssamtaler med sykmeldte og fraværutviklingen.

Barnehagene var en av sektorene med best oppfølging av de sykmeldte og størst nedgang i sykefraværet.

Medarbeidertilfredshetsundersøkelse - mtu

Barnehageetaten hadde høyest hovedscore i kommunen i mtu 2007. De ansatte i barnehagene er svært stolt av egen arbeidsplass, og er over gjennomsnittet fornøyd med forholdet til kollegaene og nærmeste leder.

Sykefraværet i andre kommuner og private barnehager

Sykefraværet er høyere i barnehagesektoren enn det gjennomsnittlige sykefraværet blant norske yrkesutøvere, og det er fremdeles slik at kvinner har et noe høyere fravær enn menn (kilde:SSB)

Sykefraværet i kommunale barnehager i Kristiansand var i 2007 på 10,1%.

I de 10 største storkommunene (ASSS-nettverket) var snittet 10,4 %. Sykefraværet varierte mellom 7,8 % til 12,8 %.

Det er vanskelig å få ut en tilsvarende oversikt over sykefraværet i private barnehager. Dette skyldes bla andre eller manglende måter å registrere fraværet på.

I oktober 2009 har vi sendt en forespørsel til 12 private barnehager. 7 barnehager har svart.

Barnehagene ble bedt om å oppgi sykefraværsprosenten for kortids- og langtidsfravær.

Videre ble de bedt om å rapportere hvilke forebyggende og oppfølgende tiltak som de benytter.

Vi vil benytte felles ledermøter til erfaringsutveksling, og se om det er grep de private barnehagene gjør, som vi kan gjøre nytte av.

Forskning

Et av de nyeste forskningsprosjektene vdr sykefravær i barnehager er gjennomført av Arbeidsforskningsinstituttet i barnehager i østlandsregionen (AFI-notat 9/2008).

Prosjektet konkluderer med at det ser ut til at det er kortidsfraværet som i størst utstrekning kan sees i direkte sammenheng med arbeidsmiljøfaktorer.

Kortidsfraværet dreier seg stort sett om eksponering av smitte og som buffer for å forhindre lengere sykefravær. Det lange fraværet ser ut til å være lite forbundet med forhold som direkte kan tilskrives forhold ved arbeidsmiljøsituasjonen.

Vikartjenesten

Barnehagene oppfordres til å sørge for sykevikar fra første dag. De siste årenes gode arbeidsmarked har imidlertid ført til at vikarmarkedet er strammere.

Barnehageetaten har i en årrekke hatt en samarbeidsavtale med NAV arbeid. Barnehagene dekker lønn til en ansatt, som disponerer lokaler hos NAV, og som derved har tilgang til hele

NAV's jobbsøkerbase. Vikartjenesten sikrer derved at barnehagene har den best mulige tilgang til ledige vikarer og at arbeidet med å skaffe vikarer blir så lite tidkrevende for barnehagene som mulig.

Kartlegging av belastningslidelser.

I 2005 kartla vi antall og typer av belastningslidelser blant ansatte i kommunale barnehager. På bakgrunn av kartleggingen ble det utarbeidet en rekke konkrete forslag til tiltak. Målene og tiltakene er innarbeidet i barnehageetatens og barnehagenes virksomhetsplan.

- Alle barnehagene skal gjennomgå enhetens ergonomiske/ fysiske arbeidsmiljø, og sørge for at arbeidsplassen er tilrettelagt så hensiktsmessig som mulig.
- Alle ansatte skal ha opplæring i hensiktsmessige arbeidsstillinger, løfteteknikk og riktig bruk av ergonomiske hjelpemidler.
- Nyansatte skal alltid gis nødvendig opplæring før arbeidet starter.
- Den fysiske aktiviteten for barnehageansatte skal øke, både i og utenfor arbeidstiden.

Barnehagene har i en årrekke fokusert på gode hjelpemidler og riktige arbeidsstillinger, som f.eks hydrauliske stellebord og garderobemøbler.

Et par barnehager har samarbeidet om å arrangere hele temadager, med fokus på ergonomi og forebygging av belastningslidelser.

Sentrale HMS- midler har blitt benyttet, slik at samtlige småbarnsavdelinger har hydrauliske stellebord.

Tiltaksplan for å redusere sykefraværet i barnehageetaten

I rådmannens forslag til handlingsprogram 2009-2012 har barnehageetaten bla følgende periodemål for arbeidsgiverpolitikken.

Periodemål	Status 08	Mål 09	Mål 10-12
Arbeidsmiljø Redusert sykefravær og økt trivsel			
<u>Indikator:</u> Sykefraværet er redusert (% av ansatte)	9,3%	9 %	8%

Rådmannen er etter kommuneloven forpliktet til å legge fram et realistisk forslag til handlingsprogram.

Storbyprosjekt – Lavt sykefravær.

Kristiansand kommune skal delta i et samarbeidsprosjekt mellom landets 5 største byer, hvor fokuset skal være på barnehager og sykehjem.

Målet med prosjektet er å få mer kunnskap om hvordan samspill mellom ulike faktorer, både organisatoriske, sosiale og individuelle resulterer i at noen barnehager har lavt fravær og andre har høyt fravær.

Hvilke suksesskriterier gjelder?

Det er plukket ut 4 kommunale barnehager, 2 med lavt og 2 med høyt sykefravær i perioden 2006 – 2008. Barnehagene må videre være etablert før 2004, og ha mellom 3 – 5 avdelinger. Leder og ansatte i de 4 barnehagene vil i løpet av januar 2009 bli intervjuet med fokus på prosesser, dynamikker og kultur.

Videre vil det bli foretatt en spørreundersøkelse til alle enhetsledere i kommunale barnehager og intervjuer med utvalgte ledere og ansatte i enkelte barnehager.

Prosjektet skal avsluttes i september 2009.

Stedfortrederordningen.

Strukturendringsprosjektet i 2006/2007, vurderte ulike modeller for ny lederstruktur i barnehagene. I flg. HP 2008-2011 måtte barnehageetaten utvikle gode ordninger for stedfortreder og vurdere muligheter for samarbeid om merkanile løsninger i barnehagene. Arbeidsgruppa valgte på bakgrunn av innspill fra nettverkene og arbeidet i arbeidsgruppa, å anbefale en vesentlig styrking av stedfortrederordningen. Det forventes at stedfortrederordningen skal gi en stabil og god ledelse i barnehagene. Ordningen med økte ledelsesressurser vil gi bedre muligheter for god og tett oppfølging av sykmeldte, og derved redusere sykefraværet og vikarbruken i barnehagene. Tiltaket skal evalueres innen 31.12.2009, slik at endringer kan vurderes med bakgrunn i evalueringen.

Arbeidsplassbesøk i enheter med høyt sykefravær.

Barnehageetaten har faste møter med NAV Arbeidslivssenter.

I løpet av januar 2009 er det fastsatt møte med 2 barnehager som over tid har hatt høyt sykefravær. I møtet vil NAV og HMS-tjenesten delta i tillegg til enhetsleder, verneombud, tillitsvalgte og personalrådgiver .

Etter å ha høstet erfaringer fra de to møtene, vil vi arrangere lignende møter med flere barnehager ut over i 2009.

Formålet med møtene er å få til en uformell og åpen dialog rundt sykefraværet, hvor vi blar enheten legge fram

- Hvordan de arbeider i forhold til sykefraværet?
- Hva er de største utfordringene?
- Hva fungerer bra, og hva kan bli bedre?
- Hva trenger de bistand til?

NAV's Arbeidslivssenter er en viktig støttespiller som har stor kunnskap om nærværs- og fraværsfaktorer og de ulike virkemidler i oppfølgingen av sykmeldte. En rekke barnehager er i kontakt med Arbeidslivssenteret for råd og bistand i forbindelse med oppfølging av sykmeldte. Det har også vært arrangert kurs i barnehagene med tema som kommunikasjon, konflikthåndtering m.m.



Dato: 04.12.08
Saksnr.: 200815419-1
Arkivkode E: 256 A10
Saksbehandler: Kjetil Solvang

Saksgang
Oppvekststyret

Møtedato
16.12.2008

Kommunale lånegarantier - private barnehager

Sammendrag:

Oppvekststyret vedtok den 13.11.07 følgende: *"Barnehageetaten gjennomfører årlige kontroller med den enkelte private barnehage med lånegaranti, slik at eventuelle overskudd benyttes til nedbetaling av lån. Det rapporteres til oppvekststyret som sektorutvalg".*

Barnehageetaten har innhentet opplysninger fra de private barnehagene med lånegaranti. Disse opplysningene/ skjemaene ligger som vedlegg i saken. Barnehagene ser ut til å følge nedbetalingsplan som er definert i deres kommunale lånegaranti (normalt 30 års nedbetalingsplan), men betaler nødvendigvis ikke mer ned på lånet selv om de skulle gå i overskudd.

12 av de 13 barnehagene med kommunal lånegaranti oppgir og ikke ha tatt ut overskudd/ utbytte i 2007 regnskapet. En barnehage oppgir å ha avsatt 100.000 kr i utbytte til eier i fjorårets regnskap i uvitenhet om at dette var i strid med deres lånegaranti. Barnehageetaten er i dialog med denne barnehagen i forhold til hvordan de kan rette opp i dette. Barnehageetaten vil rapportere utfallet av denne sak i den årlige rapporteringen om kommunal lånegaranti i 2009.

Forslag til vedtak:

1. Saken taes til orientering

Nina Gjærum Reinhardt
Barnehagedirektør

Kjetil Solvang
Økonomirådgiver

Trykte vedlegg:

1. Utsendt brev av 18.11.08 til private barnehager: *"Spørsmål til private barnehager med kommunal lånegaranti"*
2. Oversikt over saldo pr. 31.12.07 på lån som det er gitt kommunale lånegarantiene for
3. Innleverte skjemaer fra barnehagene med kommunal lånegaranti

Utrykte vedlegg: Ingen

Bakgrunn for saken :

Kristiansand kommune har i flere år stimulert til privat barnehageutbygning ved å gi kommunale lånegarantier. I vilkårene til de kommunale lånegarantiene står det at eier ikke kan ta ut overskudd eller utbytte fra driften og at overskuddet skal benyttes til nedbetaling av gjeld. Dette gjelder alle utenom Andungen barnehages lånegaranti som ikke inneholder punktet om at overskuddet skal gå med til å nedbetale gjeld.

I sak til oppvekststyre den 13.11.2007 om finansiering av private barnehager ble det som foreslått i saken vedtatt følgende: *"Barnehageetaten gjennomfører årlige kontroller med den enkelte private barnehage med lånegaranti, slik at eventuelle overskudd benyttes til nedbetaling av lån. Det rapporteres til oppvekststyre som sektorutvalg"*.

Det er i skrivende stund 13 gjeldende kommunale lånegarantier som er benyttet av private barnehager. Størrelsen på lånegarantiene strekker seg fra noe under en million kroner til rett over 20 millioner kroner. Til sammen har Kristiansand kommune pr. 31.12.2007 stilt lånegaranti for i overkant av 111 millioner kroner til private barnehager.

Barnehagene ser ut til å tolke punktet i de kommunale lånegarantiene om at overskuddet skal gå til å nedbetale gjeld dit hen at de stort sett følger vanlig nedbetalingsplan uansett om barnehagen går i overskudd eller ei. Beløpet den enkelte barnehage fører i regnskapet sitt som avskrivning for et år vil som regel være ulikt det beløp som betales i avdrag. Dermed er det slik at en barnehage kan gå med overskudd uten nødvendigvis å opparbeide seg likviditetsreserve. Det kan av den grunn være uhensiktsmessig å nedbetale ekstra på lånet for ikke å komme i likviditetsproblemer. I tillegg varierer barnehagenes resultat fra år til år slik at noen av barnehagene kan ønske en likviditetsreserve. Den kan så brukes til uforutsette utgifter, eller til et tøft lønnsoppgjør i 2008 og økte rentekostnader som noen barnehager skriver.

Fiskåtangen barnehage har rapportert til Barnehageetaten at de i regnskapet for 2007 har avsatt et utbytte på 100.000 kr til eierne. Barnehageetaten har vært i kontakt med eierne av barnehagen samt deres regnskapsfører. De oppgir at de ikke var klar over begrensningene med hensyn til utbetaling av utbytte og at det ikke tidligere år har vært utbetalt utbytte til eierne. Restlånet som lånegarantien gjelder for var etter barnehagens opplysninger på 1.258.432 kr per 30.06.08.

Barnehageetaten er i dialog med Fiskåtangen barnehagen i forhold til hvordan de kan rette opp i den feil som er begått. Barnehageetaten vil rapportere utfallet av denne sak i den årlige rapporteringen om kommunal lånegaranti i 2009.